

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतभभरा

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय

ॐ

‘योग’ शिक्षा लावीओ, ‘भिक्षु’ जनी गुरुकार;
मुमुक्षु जडर पामशे, सौनो मुजमां भाग.

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रशवः ॥

હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ

દેહધારણ તા. ૪-૫-૪૭

દેહ વિસર્જન તા. ૧૭-૮-૦૬

પૂ. શ્રી. ગુરુદેવના અને સમસ્ત ઓમ્પરિવારના પરમ લાડિલા શ્રી રોહિતભાઈ બા. સુખડિયા (શ્રી ગુરુધ્યાનત્રિક્ષુજી) તા. ૧૭-૮-૦૬ના દિવસે ઓમ્પુરીવાસી થયા છે. કદાચ અહીં કરતાં ત્યાં તેમની જરૂર વધુ હશે.

બુદ્ધિપૂર્વકની શ્રદ્ધા સાથે તેઓશ્રી પૂ. ગુરુદેવના અનન્ય પ્રેમી હતા. છેક છેલ્લી ઘડી સુધી તેઓ ગુરુમય જ - ગુરુદેવ સાથેના પ્રસંગોની વાતોમાં જ મગ્ન - રહ્યા. તેઓશ્રીએ પૂ. ગુરુદેવના પ્રેમામૃતને - તત્ત્વજ્ઞાનામૃતને ખૂબ પીધું - પચાવ્યું અને તેમના સંપર્કમાં આવનાર સૌ કોઈને તે અમૃત પિવડાવીને પરિતૃપ્ત કરી દીધા. તેમનો પૂરો પરિવાર પણ તેમની આગવી સમજણ અને પ્રભુકૃપાથી ગુરુમય જ છે.

‘સુખમાં છકવું નહીં અને દુઃખમાં હારવું નહીં’ તે તેમનો તથા તેમના પરિવારનો ગુરુમંત્ર હતો - છે. પૂ. ગુરુદેવના ‘સર્વજીવ-કલ્યાણ’ના કાર્યમાં તન-મન-ધન-વિચાર-વાણી-વર્તનથી તેઓ જેવા અર્પિત હતા અને તેમનો વિશાળ કુટુંબ પરિવાર અર્પિત છે તેવા આપણે પણ બનવાનો સંકલ્પ કરીને તેમને સાચી શ્રદ્ધાંજલિ - પ્રેમપુષ્પાંજલિ આપીએ.

સમસ્ત ઓમ્પરિવાર વતી ડૉ.સ.સ.ત્રિક્ષુના

જય ઓમ્ગુરુદેવ - જય નારાયણ

(પૂ. ગુરુદેવશ્રીના આદેશથી)

(મહત્તમ્બરા એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું)

(બહુજનહિતાય - બહુજનસુખાય)

વર્ષ - ૨૩ (ઓક્ટોબર, નવેમ્બર, ડિસેમ્બર)

VOL - XXIII 2006-2007

ISSUE - II

માનદ્ તંત્રી - નેષઠ વ્યાસ

સંકલન : સ.સ.ભિક્ષુ

ગુરુપૂર્ણિમા : વિશ્વમહાપર્વ :

આલેખક : શશિકાંત પટેલ
તા. ૧૧-૭-૦૬ને મંગળવારે, આધ્યાત્મિક રીતે જેનું અતિ મહત્ત્વ છે તે અષાઢ સુદ પૂનમ અર્થાત્ ગુરુપૂર્ણિમાનો પરમ પવિત્ર દિવસ હતો. પ.પૂ. ગુરુદેવે ગુરુપૂર્ણિમાને સમસ્ત માનવજાતિનું મહાપર્વ ગણ્યું છે.

જન્મથી તે મૃત્યુ પર્યંત મનુષ્ય જે કાંઈ પ્રાપ્ત કરે છે તે બધું કોઈ બીજા પાસેથી જ પ્રાપ્ત કરે છે. તેથી જ્ઞાણે-અજ્ઞાણે તેઓ સૌ પણ તેના ગુરુ જ ગણાય. પરંતુ આત્મા-પરમાત્માનું, કલ્યાણમાર્ગનું, શાશ્વત સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવાનું, તાત્વિક સમજણનું ગુરુજ્ઞાન જેમની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે તેમને સદ્ગુરુ કહેવાય છે. ગુ.પૂ.ના દિવસે સદ્ગુરુદેવને જે શ્રદ્ધાપુષ્પાંજલિ ઋણમુક્તાંજલિ અર્પણ કરવામાં આવે છે તે, તેમના માધ્યમથી પરમગુરુ પરમાત્માને પહોંચી જાય છે; જેમ બધી નદીઓ સમુદ્રને મળી જાય છે તેમ. પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવે, વર્ષો સુધી ધીર તપ, ત્યાગ અને ચિંતન-મનન કરીને જે કાંઈ મહામૂલ્યવાન મેળવ્યું હોય છે, શાશ્વત સુખશાંતિ પ્રાપ્ત કરવાની યુક્તિ-પ્રયુક્તિના અખૂટ ભંડારો જે તેમણે ભર્યા હોય છે, તે ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે જિજ્ઞાસુ ભક્તો પર ઠલવાય છે. અમૃતકુંભમાંથી કોણ કેટલું લેશે તે તેની યોગ્યતા પર અવલંબે છે.

દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ, ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે, પ.પૂ. ગુરુદેવની નિશ્રામાં વિશ્વ-મહાપર્વ ગુ.પૂ.ના મહોત્સવની ઉજવણીનો કાર્યક્રમ અમદાવાદ મુકામે મણિનગર કાંકરિયા "ઈચ્છાભેનની વાડી" એ તા. ૧૧-૦૭-૦૬ સવારે ૮ થી ૨ વાગ્યા સુધી રાખવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રસંગે અમદાવાદ ઉપરાંત મુંબઈ, વલસાડ, નવસારી, દમણ, વડોદરા, ડાકોર, ઉમરેઠ, નડિયાદ, ઠાસરા, ભાવનગર, રાજકોટ તથા બીજાં અનેક

સ્થળોથી મોટી સંખ્યામાં ગુરુ-ભાઈ-બહેનો હાજર રહ્યાં હતાં. ખાખરિયા ટપ્પામાંથી ઘણા ભક્તોએ હાજરી આપી હતી. પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ભક્તો પર અસીમ કૃપા વરસાવતાં, માનવજીવન સાથે સંકળાયેલ અનેક મુદ્દાઓ ઉપર જે મૌલિક ગુરુસમજણની જ્ઞાનવર્ષા વરસાવી તેને અહીં યથાશક્તિ - મતિ રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. શ્રદ્ધા છે કે આ કાલું-ધેલું વર્ણન વાંચી સૌ ગુરુપ્રેમીઓને આનંદ થશે.

: ગુરુપૂર્ણિમાએ શ્રી ગુરુદેવવાણી :

“સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય. સર્વેને વંદન, અભિનંદન. આશિષ.

હર વખતની જેમ આજે પણ આપણે સૌ પ્રથમ ઓમ્ પરિવારના દિવંગત આત્માઓને આંખો બંધ કરીને શાંત ચિત્તે પાંચ મિનિટ શ્રદ્ધાંજલિ આપીશું. આમ જોઈએ તો ઓમ્ પરિવારની આપણી વ્યાખ્યા ખૂબ જ વિશાળ છે. જીવ માત્રની ઓમ્ પરિવારમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. તો હવે સર્વે દિવંગત આત્માની શાંતિ માટે પાંચ મિનિટ શ્રદ્ધાંજલિ આપીશું. (શ્રદ્ધાંજલિ)

: તુલસી : જંતુધન :

“અવાર-નવાર કેટલાય ભક્તો પુષ્પમાળા લઈને આવતા હોય છે અને અમને પહેરાવતા હોય છે. પુષ્પોમાં ઈયળ, જીવાત વગેરે હોય એ સ્વાભાવિક છે. પુષ્પમાળામાં રહેલી જીવાત ક્યારેક અમારા કપડા ઉપર ચોંટી જાય. તેની અમને તો ખબર ન હોય પણ ઉપસ્થિત ભક્તોમાંથી કોઈ કહે ત્યારે ખબર પડે અને એટલે તેને કપડા ઉપરથી ખંખેરી નાંખીએ. આમ છતાં પણ ભક્તો પ્રેમભાવથી પુષ્પમાળા લાવે તેથી તેમની ભાવનાને સંતોષવા માટે પહેરી લઈએ.

દરેક પ્રસંગની માફક આજે પણ વલસાડ ઓમ્ પરિવારે તુલસીનો ખાસ્સો મોટો હાર પહેરાવીને અમારું સ્વાગત કર્યું. તુલસીના હારમાં જીવાત ન હોય કારણ કે તે જંતુખ છે ; અને તે જ તેની વિશેષતા છે. તુલસીને પવિત્ર અને માતા સમાન ગણીને તેની પૂજા એટલા માટે જ કરવામાં આવે છે. અનુભવીઓએ તુલસીને ધાર્મિક ભાવના સાથે વણી લીધી છે તેથી તેનો લાભ સૌને અનાયાસે જ મળે.

: ફોન : હનુમાનજીનું પૂંછડું :

“આજે સવારે લગભગ પાંચ વાગ્યાથી વિદેશમાંથી તથા ભારતમાંથી ભક્તોના ગુરુપ્રેમીઓના ગુરુપૂર્ણિમા નિમિત્તે ફોન આવવાના ચાલુ થઈ ગયા હતા. વહેલી સવારથી, અમારો નિત્યક્રમ ચાલતો હોય ત્યારે જ આ ફોન આવે એટલે નિત્યક્રમ પડતો મૂકીને પણ ભક્તો સાથે વાત કરવી પડે. વળી પાછા ફોન કરનાર ફોનમાં કહે કે ગુરુજી અત્યારના પહોરમાં તમને તકલીફ આપી, નિત્યક્રમમાં વિક્ષેપ પાડ્યો તે બદલ માફ કરજો; હવે તમારો વધુ સમય નહીં બગાડું એમ કહીને આખા પરિવારનાં પાંચ-સાત જણાં હોય તે સૌ પણ ફોન ઉપર વાત કરે અને આ રીતે હનુમાનજીનું પૂંછડું લાંબું થતું જાય. નિત્યક્રમમાં વિક્ષેપ પડતો હોવા છતાંય અમે સહેજ પણ અકળાયા વગર બધા સાથે પ્રેમથી વાતો કરીએ. મનમાં વિચાર આવે કે આજે ગુરુપૂર્ણિમાનો દિવસ એટલે ગુરુભક્તો માટે મહામહોત્સવનો દિવસ અને વળી તેઓ રૂબરૂ ઉપસ્થિત રહી શકે તેમ નથી તો ફોન ઉપર ભલે વાત કરવાનો અને અને રૂબરૂ મળ્યાનો સંતોષ મેળવતા હોય. ગુરુસંતોનું તો કામ જ એ છે ને કે ભક્તોની ભાવનાને પોખી કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધારવા.

: શ્રી નૈષધભાઈ :

“અહીં ઉપસ્થિત તમારામાંથી ઘણા બધા નૈષધભાઈ વ્યાસને તો જાણતા જ હશે. આપણા દરેક કાર્યક્રમમાં માઈક ઉપર હોલ ગજાવતા હોય. વળી આપણા “રુતમ્ભરા” સામયિકના માનદ તંત્રી પણ ખરા. અમારે કાંઈ પણ લખવાનું હોય અને તેમને સમાચાર મોકલીએ એટલે બધું કામ છોડીને હાજર. પછી ભલે રાત હોય કે દિવસ. એકનું એક લખાણ અનેક વખત લખવું પડે તો પણ સહેજેય કંટાળ્યા વગર લખવા તૈયાર. એમના મનમાં એક જ તમન્ના કે જીવનમાં શાશ્વત સુખ-શાંતિની સમજણ આપતી

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

ગુરુદેવની વાણી વધુમાં વધુ જિજ્ઞાસુઓમાં પહોંચે. છેલ્લા કેટલાય સમયથી નૈષધભાઈ બીમાર છે તેથી તેઓ પ્રસંગમાં આવી શકે તેમ નથી તો હું જ તેમને મળતો જાઉં. તેથી અહીંયાં આવતા પહેલાં તેમને મળતા આવ્યા.

“આઠેક દિવસથી વિચારો ચાલતા હતા કે ચિ. નૈષધભાઈની ખબર જોવા જઉં કે ન જઉં? એમ વિચાર આવે કે મને જોશે એટલે તેઓ ઢીલા થઈ જશે અને તેમને જોઈને હું ઢીલો થઈ જઈશ અને હું ઢીલો થઈ જઈશ તો ગુ. પૂ. ની સભામાં બરાબર બોલી નહીં શકાય. આમ આઠ દિવસ સુધી “જઉં કે ના જઉં” એમ ચાલ્યું. છેવટે, “આ પણ મનને એક પ્રકારની તાલીમ જ છે” એમ વિચારીને જવાનો જ નિર્ણય લઈ લીધો અને ગયો. સૌને ખૂબ આનંદ થયો.

: શ્રી રોહિતભાઈ :

“ગઈકાલે શ્રી રોહિતભાઈને મળવા જવું હતું, પણ કાલે ભક્તોની અવર-જવર ખૂબ વધી ગઈ હતી. તેથી ન જઈ શકાયું. અમે શ્રી પંકજભાઈ જોડે તેમના માટે પ્રસાદીનો ખેસ મોકલાવ્યો. તેઓએ હાથ-પગ ધોઈ પવિત્ર થઈ પછી એ ખેસ ઓઢ્યો અને ખૂબ-ખૂબ આનંદિત થઈ ગયા. તેઓ પણ ઘણા સમયથી બીમાર છે. અનેક શારીરિક તકલીફોથી ઘેરાયેલા છે. તેમનો અને તેમના આખા કુટુંબનો અમારા પ્રત્યે અને આખા ઓમ્ પરિવાર પ્રત્યે અનહદ પ્રેમ. અમે વર્ષોથી કહેતા આવ્યા છીએ કે કલિયુગે સંઘશક્તિ. સંઘશક્તિ એટલે જૂથની શક્તિ. જૂથમાં ત્યારે જ રહેવાય કે જો સંપ હોય. અને સંપ ત્યારે જ હોય જો ઉદારવૃત્તિ અને ત્યાગભાવના હોય. આવી અતિ ઉમદા ભાવનાઓને તેમના કુટુંબે જીવનમાં ઉતારી છે. ગઈકાલે રોહિતભાઈની ખબર કાઢવા જવું હતું પણ પ્રતિકૂળતાના કારણે ન જઈ શકાયું તેનું દુઃખ રહી ગયું.

: સત્સંગનું મૂલ્ય સમજાવે :

“આપણો કાર્યક્રમ સવારે આઠ વાગે શરૂ થાય છે. અમે પણ અહીં બને તેટલા વહેલા આવવાનો પ્રયત્ન કરતા હોઈએ છીએ. અમારી તબિયત નરમ-ગરમ રહેતી હોવા છતાંય અને વધુ બોલીશું તો બી.પી. વધી જશ, તેમ હોવા છતાંય તમારા સૌનો પ્રેમ અને શ્રદ્ધા જોઈ, જીવનનું ભાથું બની શકે તેવી સમજણની વાતો ખૂબ કરીએ છીએ. શાશ્વત સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવાની વાતો તમારા સમક્ષ રજૂ કરવા માટે મનમાં ઉત્સાહ ઉછાળા મારતો હોય છે - મન તલપાપડ

થતું હોય છે. તેથી અમારી તબિયતની સહેજ પણ પરવા કર્યા વિના ખૂબ મૌલિક રજૂઆતો કરીએ છીએ. પણ તોય કાર્યક્રમમાં મોડા આવનારા તેના લાભથી વંચિત રહી જાય છે - અમૂલ્ય તક ગુમાવી બેસે છે. ભાઈ ! કાયમ તો આપણે વહેવાર-પ્રપંચમાં ગળાબૂડ રહેતા જ હોઈએ છીએ. પણ આજે તો સમયસર આવીએ. આજે પણ જો મોડા પડીએ તો એમ સમજવાનું કે સંત્સેગ કરતાં વહેવાર-પ્રપંચ આપણને વધુ પ્રિય છે. વહેવાર છોડી અહીં આવ્યા એટલે વહેવાર પણ અધૂરો રહ્યો અને અહીં મોડે આવ્યા એટલે સત્સંગ પણ અધૂરો રહ્યો. એટલે “દુવિધા મેં દોનો ગયે માયા મિલી ન રામ” જેવું થયું.

: દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચાર :

“છેલ્લા કેટલાક સમયથી સાંભળવામાં આવ્યું છે કે ઓમ્ પરિવારમાં યોગનું ક્રિયાત્મક શિક્ષણ આપવાનો સતત આગ્રહ થાય છે. કેટલાક યુવાન સ્વયંસેવકોએ તો તે ચાલુ પણ કરી દીધું છે. આપણા મણીનગરના યોગ તાલીમકેન્દ્રમાં યોગની અમુક સહેલી અને નિરાપદ ક્રિયાઓ કરાવવામાં આવે જ છે. કેન્દ્રમાં ઉપસ્થિત સર્વેને તેનો લાભ મળે જ છે. તેમાંની એક ક્રિયા છે દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચાર, કે જે અવાર-નવાર આપણા કાર્યક્રમોમાં થતો જ હોય છે. તેનાથી પ્રાણાયામનો અને ચિત્તવૃત્તિ નિરોધનો લાભ ઉપરાંતે પરમાત્માના નામના સ્મરણનો પણ લાભ મળે છે. અ, ઉ અને અડધો મ્ ઝડપથી બોલવાથી “ઓમ્” એવો ધ્વનિ સંભળાય છે. દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચારમાં પ્રથમ એ બોલવાનો અને એ બોલતાં બોલતાં ઉ માં સરી પડવાનું અને ઉ બોલતાં બોલતાં મ્ માં સરી પડવાનું. મ્ નો ઉચ્ચાર શરૂ થાય ત્યારે બન્ને હોઠ બંધ રાખવાના. જેથી મ્ ના ઉચ્ચાર વખતે તેમાં અ ની માત્રા ભળે નહીં. આ રીતે મ્ નો ઉચ્ચાર જેટલો લંબાવી શકાય તેટલો લંબાવવાનો. યોગની ભાષામાં આને બ્રામરી પણ કહે છે. દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચારથી કપાલભ્રાતિ, ભ્રમ્હિકા અને ઉડિયાન બંધ વગેરેનો પણ લાભ મળે છે. રોજ સવારે આનો થોડો અભ્યાસ કરવામાં આવે તો તેની ચમત્કારિક અસર જણાય છે. વૈજ્ઞાનિક રીતે શરીર પર તેની કેવી રીતે અસર થાય છે તે સમજાવવાની અત્યારે જરૂર નથી. ઋષિમુનિઓએ વર્ષો સુધી સ્વાનુભવ કરીને પછી આપણને આ ભેટ આપી છે. આપણે તો માત્ર તેનો નિયમિત પ્રેમપૂર્વક અભ્યાસ કરવાનો છે.

: અવતારની પણ આ દશા ? :

“આપણે પ્રથમ સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય બોલાવીએ છીએ. ત્યારપછી બીજી જય શ્રીરામ અને શ્રીકૃષ્ણની બોલાવીએ છીએ. શ્રીરામ અને શ્રીકૃષ્ણે સ્વસુખનો ત્યાગ કરીને લોક-કલ્યાણ માટે જીવન સમર્પિત કરી દીધું હતું તેથી તેમની જય બોલાવીએ છીએ, તે રાજા હતા, એટલે નહીં. તેમના જીવનમાં પણ ખૂબ વિષમ પરિસ્થિતિઓ આવેલી. શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ જ કેદખાનામાં થયેલો. જન્મ થતાં જ પારકે ઘરે જવું પડ્યું અને ત્યાં જ મોટા થયા. તેઓ નાના હતા ત્યારે તેમના સગા મામાએ અનેક અસુરો મારફત તેમનો જાન લેવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. મથુરા પર સત્તર-સત્તર વખત શત્રુઓ ચઢી આવ્યા અને તેમને અઢારમી વખત મથુરા છોડી ભાગવું પડ્યું. એમના સસરાને ચોરોએ મારી નાખ્યા અને સ્વમન્તક મણીની ચોરી થઈ તો ચોરીનો આરોપ આવ્યો શ્રીકૃષ્ણ પર. શ્રીરામકૃષ્ણ સેવા સમિતિ તરફથી સ્વામી અખંડઆનંદજીની “યોગ: કર્મસુ કૌશલમ્” નામની પુસ્તિકા પ્રગટ થઈ છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે શ્રીકૃષ્ણનો એક પણ દીકરો તેમના કલ્યાણમાં ન હતો. શ્રીકૃષ્ણ પોતે તો કેવું ઉમદા પવિત્ર જીવન જીવતા હતા ! ગુરુ-સંતોનો આદર કરીને તેમનું ચરણામૃત લેતા, પણ તેમના દીકરાઓ વૈભવ-વિલાસમાં ચક્ર્યૂર બની છાકટાં થઈને ફરતા, ગુરુ-સંતોનો આદર કરવાનું તો દૂર રહ્યું પણ ઉપરથી તેમની હાંસી ઉડાવતા. એક વખતે એક છોકરાને સ્ત્રીવેશ પહેરાવી પેટે તાંસળી બાંધી ઋષિ પાસે લઈ જઈને પૂછ્યું કે આને શું અવતરશે ? ઋષિ બધું જાણી ગયા અને કોપાયમાન થઈને શ્રાપ આપ્યો કે તેને જે અવતરશે તેનાથી જ તમામ યાદવકુળનો નાશ થશે. અંતે એવું જ થયું. વળી જ શ્રીકૃષ્ણ કે જેમને આપણે ભગવાનના અવતાર કહીએ છીએ તેમણે કાંઈ ધ્યાનમાં બેસીને કે માળા ફેરવતાં ફેરવતાં શરીર છોડ્યું નહોતું. તેઓ તો એક પારથીના બાણથી વીંધાઈ સ્વધામ પધાર્યા હતા. શ્રીરામના જીવનમાં પણ આવી અનેક વિષમતાઓ આવી હતી. રાજ્યાભિષેક વખતે જ ચૌદ વર્ષનો વનવાસ મળ્યો. વનમાં પણ મુશ્કેલીનો પાર ન રહ્યો, પત્નીનું પણ હરણ થયું, રાવણને હરાવીને સીતાજીને છોડાવ્યાં તો પત્નીની અગ્નિપરીક્ષા લેવી પડી. પ્રજાના સંતોષ માટે પત્નીનો ત્યાગ કરવો પડ્યો. ચક્રવર્તીના દીકરાનો જન્મ આશ્રમમાં થયો. અંતે સીતાજીને ધરતીમાં સમાઈ જવું પડ્યું ! જેમને આપણે

ભગવાનના અવતાર ગણીએ છીએ તેમને પણ કેટલાં કષ્ટ ભોગવવાં પડે છે. તોય તેઓ પોતાના લોક-કલ્યાણના કાર્યમાં સ્ટેજ પણ પાછી પાની કરતા નથી. આપણે તો સામાન્ય મનુષ્ય છીએ તેથી ચડતી-પડતી તો આવવાની, પણ તેથી હિંમત હાર્યા વગર પરિસ્થિતિનો સામનો કરીને મક્કમતાપૂર્વક મુક્તિ માર્ગમાં આગળ વધવું જોઈએ.

: સર્વમિત્ર થઈએ :

“હળવદ-મિત્ર” નામના સામયિકના તંત્રી શ્રી વિજયભાઈ શુક્લ પણ અહીં ઉપસ્થિત છે. તેઓશ્રી ‘હળવદ સેવા ટ્રસ્ટ’ નામની સંસ્થાનું સંચાલન પણ કરે છે. હળવદ સેવા ટ્રસ્ટ તરફથી લગભગ ચાલીસેક મહાનુભાવોને સન્માનનો કાર્યક્રમ થોડા દિવસ પહેલાં હતો. અમારું નામ પણ તેમાં હતું તેથી અમે પણ ગયા હતા. ત્યાં તેઓએ અમુક મહાનુભાવોનો પરિચય આપતાં તેમની ભૌતિક સુખ-સમૃદ્ધિનો જરાક વધારે પડતો પરિચય આપી દીધો. અમને તે યોગ્ય ન લાગ્યું. આથી અમે ઘરે આવ્યા પછી તેમને તે બાબતનો એક પત્ર પણ લખ્યો. ખૂબ ભૌતિક સુખ-સગવડ અને સમૃદ્ધિના કારણે મહાનુભાવોને સન્માનવાના ન હતા, પણ તેમનાં લોક-કલ્યાણનાં કાર્યોના યોગદાનના કારણે તેમને સન્માનવાના હતા. તેથી તેમની તે તે વિશેષતા બતાવીને તેમનો પરિચય આપવો જોઈએ. પત્ર લખ્યા પછી અમને થોડું દુઃખ થયું કે તેમને પત્ર ન લખ્યો હોત તો સારું હતું. પત્ર વાંચીને તેમને ક્ષોભ થાય કે સમજફેર થાય તે ઠીક નહીં પરંતુ થોડા સમય બાદ ‘હળવદ-મિત્ર’નો નવો અંક અમારા હાથમાં આવ્યો તે વાંચીને અમને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું. તેમાં કોઈના તરફથી બે-ત્રણ પત્રો તો એવા આવેલા કે તેમની અને તેમના પ્રસંગની ભયંકર ટીકા કરેલ. તે પત્રો તેમણે સૌનું ધ્યાન તરત ખેંચાય તેવા મોટા અક્ષરમાં છાપેલા. પોતાની પ્રસંશા કરતા પત્રો તો સૌ કોઈ પોતાના સામયિકમાં છાપે પણ ખૂબ આકરી ટીકા કરતા પત્રો પણ મોટા અક્ષરમાં છાપવાની હિંમત તો તેઓ જ કરી શકે કે જેઓ “સર્વ મિત્ર” થવાની ધગશ સેવતા હોય.

નિંદક નીચરે રાખીએ, આંગન કુટિ છવાય,
બિન પાની, બિન સાબુકે, નિર્મલ કરે સ્વભાવ.
હાથી ચલત હૈ અપની ગત મેં,
કુતર ભૂક્ત વાકો ભૂક્તને દે,
તૂ રામ સુમિર જગ લડને દે !

“આપણા કલ્યાણ માટે જ ગુરુ-સંતો આપણને પપલાવીને રાખતા હોય છે, કે જેથી આપણે તેઓથી દૂર ન થઈ જઈએ. ગુરુ-સંતોથી દૂર થઈ જવું એટલે સુખશાંતિથી દૂર થઈ જવું. અત્યાર સુધી આપણે જેમના પ્રત્યે પૂજ્યભાવ રાખતા હતા તેઓ જ્યારે આપણી ભૂલ બતાવે, આપણા બેધ્યાનપણા તરફ ધ્યાન દોરે ત્યારે આપણે રાજી થવું જોઈએ, ખુશી થવું જોઈએ. તો જ આપણું કલ્યાણ થાય. આપણી ટીકા કરનારનો અનાદર કરીએ કે તેમના તરફ દ્વેષ રાખીએ તો આપણા કલ્યાણની સારી વાત આપણને કોણ કરે? પછી તો ખુશામતિયાઓનાં જ ટોળાં વળે.

: હળવદિયા - સર્વવદિયા :

“એમ્બ્યુલન્સ લોકાર્પણ સમારંભ પ્રસંગે મહાનુભાવો દ્વારા અવાર-નવાર “અમે હળવદિયા આપણે હળવદિયા” શબ્દ ગાજતો હતો તેથી તે બાબતની તાત્ત્વિક સમજણ તરફ સૌનું ધ્યાન દોરાય તે માટે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે “હળવદિયા” હોવું તે એક ગૌરવની વાત છે પણ પછી ત્યાં જ અટકી જવાનું નથી, પણ ધીરે-ધીરે “સર્વવદિયા” તરફ આગળ વધવાનું છે, “વસુધૈવ કુટુમ્બકમ્” ની ભાવના કેળવવાની છે. મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને માત્ર ક્ષણભંગુર સુખમાં જ રાચ્યા કરવાનું નથી પણ સનાતન સુખને પ્રાપ્ત કરવાના પ્રયત્નો કરવાના છે ; “પુનરપિ મરણમ્ - જનનમ્” ના ચક્રમાંથી છૂટવાના પ્રયત્નો કરવાના છે. આહાર, નિદ્રા, ભય અને મૈથુન તો પશુ-પક્ષીઓ પણ ભોગવે છે. જો મનુષ્ય પણ એટલું જ કરે તો પશુ-પક્ષીમાં અને મનુષ્યમાં ફર્ક શું? પેલાં શિંગડાં-પૂંછડાં વાળાં પશુ અને આપણે શિંગડાં-પૂંછડાં વિનાનાં પશુ?

: ઢેબરાં અને ગુલાબજાંબુ :

“સ્ટેજ ઉપર મહાનુભાવોના સન્માનનો કાર્યક્રમ ચાલી રહ્યો હતો. તે વખતે બ્રહ્મસમાજના શ્રી સી.બી. શુક્લજીએ સ્ટેજ પર આવીને અમને (યોગભિક્ષુજીને) પુષ્પમાળા પહેરાવી અને બ્રહ્મસમાજ તરફથી અમારું સન્માન કર્યું અને માઈક પરથી ચાર-આઠ શબ્દોમાં અમારા તરફની પોતાની પ્રેમ-ભાવના પ્રગટ કરી. તેઓશ્રીએ કહ્યું કે “હું નાનો હતો ત્યારે ગોવિંદપુરા રહેતો હતો, ત્યારે ગુરુજી (યોગભિક્ષુજી) ખંડેરાવપુરા રહેતા હતા. તે વખતે મેં તેમના હાથનાં ઢેબરાં ખાધેલાં.” તેમના પ્રેમભીના તે શબ્દો સાંભળીને અમારા મનમાં થયું કે “આ ભાઈ (શુક્લજી) કેટલા બધા ગુણગ્રાહી

સ્વભાવના છે ! છેક બચપણમાં ખાધેલાં અમારા હાથનાં ઢેબરાં પણ તેઓને હજુ સુધી યાદ છે ! અને વર્ષોથી માંડીને હજુ ગઈકાલ સુધી અમે જેમને ગુલાબજાંબુ ખવડાવ્યાં છે તેઓને આજે કાંઈ જ યાદ નથી ! તેઓ તો આજે આવીને કહે છે કે તમે અમને કાંઈ ખવરાવ્યું જ નથી, અમે તો સાવ ભૂખ્યા જ છીએ ! સ્વભાવની પણ બલિહારી છે ને ! તેથી જ તો અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે “એક મિલત દારુણ દુઃખ દેઈ, એક બિછડત પ્રાણ હર લેઈ !” અર્થાત્ દુર્જનો મળે છે ત્યારે ખૂબ દુઃખ થાય છે અને સજ્જનો છૂટા પડે છે ત્યારે પ્રાણ હરાયા હોય તેટલું દુઃખ થાય છે.

: પૈસાનું શુભ જોવું જોઈએ :

“હળવદ-મિત્ર” માં શ્રી સુધાકર જાનીનું એક સોનેરી સૂત્ર છપાયેલું. તેનો સાર આ પ્રમાણે હતો - “લોહી લેતી વખતે લોહીનું શુભ જોઈએ છીએ પણ પૈસો લેતી વખતે તે નીતિ-અનીતિનો છે તે જોઈએ છીએ ? બેન્ક બેલેન્સ વધતું જાય પણ ઘર-કુટુંબમાં માણસો ઘટતા જાય તો સમજી લેવું કે પૈસો અનીતિનો ભેગો થયો છે.” આ સૂત્રને વધુ સમજાવતાં પૂ. શ્રી ગુરુદેવે કહ્યું કે -

“અનીતિનો હરામનો પૈસો, પ્રથમ તો બુદ્ધિ બગાડે અને બુદ્ધિ બગાડે પછી બગડ્યા વિનાનું બાકી શું રહે ? બુદ્ધિ બગાડે એટલે ઉદારતા નાશ પામે અને ઉદારતાના નાશથી કુસંપ પેસે અને જ્યાં કુસંપ ત્યાં સર્વ નાશ ! આ નિયમ કોઈને ન છોડે, ભલે તે સામાન્ય માનવ હોય કે ભગવાનનો અવતાર. સમાજમાં એક બહુ મોટી ભ્રમણા પેઠેલી છે કે અધર્મનો પૈસો પણ ધાર્મિક સંસ્થાએ તો લેવાય ! અધર્મ એટલે અધર્મ - અગ્નિ એટલે બસ અગ્નિ. ધાર્મિક સંસ્થાઓએ તો, અધર્મ-અનીતિનો પૈસો ન આવી જાય તે માટે સવિશેષ સાવધાન રહેવું જોઈએ. ધાર્મિક સંસ્થાની સ્થાપના શા માટે થઈ છે ? લોકકલ્યાણ માટે. અધર્મનો પૈસો કોઈનું પણ કલ્યાણ કરી શકે ? કદી નહિ. જો ધાર્મિક સંસ્થાના સંચાલકો પૂરા સાવધાન નહિ રહે તો સંસ્થાના ભુક્કા બોલી જશે. રોજે છાપામાં આપણે આવા સમાચાર વાંચીએ જ છીએ. “સૌ મરે છે પણ હું મરવાનો નથી” એ માન્યતાની જેમ “બધાના ભલે ભુક્કા બોલે પણ અમારા ભુક્કા બોલવાના નથી” એ ભ્રમણા બધાથી શિરમોર ભ્રમણા છે. મનુષ્ય સારાસારનો વિચાર કર્યા સિવાય પૈસા પાછળ આંધળી દોટ મૂકીને પ્રથમ તો પોતાનું ભાગ્ય અને

આરોગ્ય બગાડે છે અને પછી તેને સુધારવા માટે પૈસો બગાડે છે પણ તોય આરોગ્ય પાછું મેળવી શકાતું નથી. બીમાર શરીરથી ઉત્પન્ન થયેલી પ્રજ્જ (સંતતિ) પણ બીમાર જ પેદા થાય છે. આ રીતે અધર્મથી મેળવેલો પૈસો સાત પેઢી સુધી પીછો છોડતો નથી. ગુનો કરીએ આપણે અને તેની સજા ભોગવે આપણાં બાળકો ! અધર્મથી કમાયેલા માલપુઆથી પણ જેટલું પોષણ બાળકને નહિ મળે તેટલું પોષણ ધર્મથી મેળવેલા રોટલાના ટુકડાથી મળશે. પોતાનાં સંતાનોમાં સૈચિલા સાત્ત્વિક સંસ્કારો સાત પેઢી સુધી વારસામાં ઊતરશે.

કૌરવ-પાંડવોના ગુરુ દ્રોણાચાર્ય પાસે બ્રહ્માસ્ત્ર સુધીની વિદ્યા હતી પણ તોય તેમની આર્થિક સ્થિતિ કેવી હતી ? તેમના પુત્ર અસ્વત્થામાને તેમની પત્ની પાણીમાં ચપટી લોટ ઓગાળીને આ દૂધ છે એમ કહીને પિવડાવતાં હતાં. આટલામાં તો સમજદાર ઘણું બધું સમજી લે છે. તેજણને ટકોર.

ત્રીન ટુક કૌપીનકો, અરુ બિન ભાજી લોન,
તુલસી રથુવર ઉર બસે, ઈન્દ્ર બાપડો કૌન ?

ભાવાર્થ : શોખ માટે નહિ પણ શરીર રક્ષવા-ઢાંકવા માટે જે વસ્ત્રો પહેરતો હોય, સ્વાદ માટે નહિ પણ શરીર-પોષણ માટે જ જે જમતો હોય અને જેના હૃદયમાં પરમાત્માની ભક્તિ હોય તેને ધનકુબેરોની શું જરૂરત પડે ? કાંઈ નહિ.

: નાણાં અને માણસ :

“મનુષ્ય અતિ લોભના કારણે પોતાનું બેંક બેલેન્સ વધારવાના પ્રયત્નો પાછળ આંધળી દોટ મૂકે અને કુટુંબ પ્રત્યે બિલકુલ બેદરકાર રહે તો બેંક બેલેન્સ તો વધે પણ કુટુંબના માણસો ઓછા થાય. નડીયાદ હરિ ઓમ્ આશ્રમના શ્રી મોટાના જમણા હાથ જેવા નંદુભાઈ તેમના પૂર્વકાળના જીવનમાં ત્રીચીનાપલ્લીમાં હીરા-ઝવેરાતના મોટા વેપારી હતા. વેપાર ધમધોકાર ચાલતો હતો. પરંતુ તેમણે મનથી નક્કી કરી લીધું હતું કે અમુક વર્ષની ઉંમર થાય ત્યાં સુધી જ પેઢી પર બેસીશ અને પછી આશ્રમમાં ગુરુજી પાસે રહેવા ચાલ્યો જઈશ અને સેવાકાર્યમાં લાગી જઈશ. હાલમાં તે પેઢી તેમના ભત્રીજા ચલાવે છે. તેઓ પતિ-પત્ની આપણાં પ્રેમી છે. જ્યારે આ બાજુ આવવાનું થાય ત્યારે જરૂર આપણને મળે. તેઓ અવાર-નવાર નડીયાદ મૌન મંદિરમાં બેસવા આવે છે. તે વખતે તેમને શ્રી નંદુભાઈ જોડે પણ મળવાનું

થાય. ત્યારે શ્રી નંદુભાઈ તેમને સાવધાન કરતા કહે કે નાણાં ખૂટી પડશે તો પહોંચી વળાશે પણ ઘરનાં માણસો ખૂટશે તો પાછાં નહીં મળે. માટે કુટુંબમાં કાંઈ મતભેદ થાય ત્યારે નાણાંને ગૌણ માનીને માણસને મુખ્ય માનવાં.

: ભૂણાહત્યા બદલો લેશે :

“આજકાલ સ્ત્રી-ભૂણાહત્યા રોકવાની વાતો ચારે બાજુ સંભાળાઈ રહી છે. તે ખૂબ જ સારી વાત છે. હકીકતમાં તો કોઈપણ-કોઈના પણ ભૂણાહત્યા ન થવી જોઈએ. અત્યારે તો સૌ પુત્રને જ ઇચ્છે છે. પુત્રીનું ભૂણાહત્યા છે તે ખબર પડે એટલે તેની હત્યા. આમ બે-ત્રણ વખત કન્યા-ભૂણાહત્યા કર્યા પછી ખબર પડે કે આ વખતે તો પુત્ર છે. તેથી ખૂબ ખુશ થાય. તેના જન્મ સમયે પેંડા વહેંચે. પણ તેઓ જાણતા નથી કે આ દીકરો મોટો થઈને તમારા ચીથરાં ઉડાડી દેશે. કારણ કે તે બદલો લેવા આવ્યો છે. પહેલા તમે જે બે-ત્રણ કન્યાભૂણાહત્યા કરી હતી તેમાંનો જ એક જીવાત્મા પુત્રનું શરીર ધારણ કરીને બદલો લેવા-વેર વાળવા આવ્યો છે. આ ખૂબ જ ગુમ્મ રહસ્યની વાત છે. કદાચ આ પહેલાં સાંભળવામાં કે જાણવામાં નહીં આવી હોય તે આજે ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે રજૂ થઈ રહી છે. આવા રહસ્ય ઘટસ્ફોટ કરવા માટે વર્ષો સુધી ચિંતન-મનન કરવું પડતું હોય છે. પુત્ર હોય કે પુત્રી પણ આત્માની દૃષ્ટિએ તો બંને એક જ છે. માટે હવે તો ચેતીએ.

: ઓછામાં ઓછા બે બાળકો :

“બે બાળકો બસ” એ સૂત્ર સામે અમારું સૂત્ર છે કે “ઓછામાં ઓછાં બે બાળકો.” દરેક ગૃહસ્થને ઓછામાં ઓછાં બે બાળકો તો જોઈએ જ, પછી તે પુત્ર હોય કે પુત્રી તેની સાથે કાંઈ નિસ્બત નહીં, એવી અમારી માન્યતા છે. આપણાં માતા-પિતાએ આપણને જન્મ આપીને તેમનું પિતૃઋણ તેમણે અદા કર્યું. તેથી કુટુંબનો તંતુ આગળ ચાલે અને ઘડપણમાં પણ ટેકો રહે. આપણે પણ બાળકને જન્મ આપ્યો તે સારી વાત છે. પણ જો એક જ બાળક હોય તો આપણી હયાતી ન રહે પછી તેનું કોણ ? લોહીની સગાઈથી બંધાયેલું તેનું કોણ ? લોહીના સંબંધવાળાં તો ભાઈ કે બહેન જ કહેવાય. પુત્રી હોય તો સાસરે જાય અને પુત્ર હોય તો વહુ લાવે. આમ પતિ-પત્નીરૂપે બે થયાં. પરંતુ આ રીતે બે થયાં તે તો સામાજિક નિયમના આધારે થયાં, લોહીની સગાઈએ નહીં. લોહીની સગાઈમાં પતિ-પત્ની ન આવે

તેમાં તો માત્ર ભાઈ-ભાઈ બહેન-બહેન કે બહેન-ભાઈ જ આવે. આપણે શ્રીકૃષ્ણને ભગવાન ગણીએ છીએ પરંતુ તેમના કાંતિકારી આદર્શો તરફ ક્યારેય નથી વિચાર્યું. દર વર્ષે નીકળતી રથયાત્રામાં શ્રીકૃષ્ણ, બલભદ્ર અને બેન સુભદ્રાના રથ હોય છે. આ શું સૂચવે છે ? રથયાત્રામાં ભાઈની જોડે બહેન હોય છે, પત્ની નહીં, આ રીતે લોહીની સગાઈનું મહત્ત્વ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. માટે ગૃહસ્થીને ઓછામાં ઓછાં બે બાળકો તો હોવાં જ જોઈએ, જેથી લોહીની સગાઈની દૃષ્ટિએ તેઓ એકલાં ન રહે અને પરસ્પર હૂંફમાં રહે. આ વહેવારુ સત્યને ધ્યાનપૂર્વક સમજાવે.

“પોતાના બાળકમાં અડધું લોહી પોતાનું અને અડધું પોતાની પત્નીનું છે પણ ભાઈ-બહેન, કે ભાઈ-ભાઈ કે બહેન-બહેનમાં તો માતા-પિતાનું બરાબર બરાબર લોહી છે. પણ જો “એક લોહી” વિષેની વાત તાત્ત્વિક રીતે - આધ્યાત્મિક રીતે સમજવી હોય તો એમ કહી શકાય કે તમામ મનુષ્યોમાં એક જ લોહી છે ; અને તેને પણ વધુ વિશાળ - વ્યાપક અર્થમાં કહેવું હોય તો કહી શકાય કે જીવ તમામમાં એક જ લોહી છે. કારણ કે જીવ તમામમાં ચૈતન્ય એક જ છે અને તેથી લોહી પણ એક જ છે.

: વ્યભિચારી અને સદ્ગૃહસ્થી :

“એક મનુષ્ય વ્યભિચારી કહેવાતો હોય પણ તોય તે શરીરે અલમસ્ત હોય અને બીજો એક મનુષ્ય સદ્ગૃહસ્થિ કહેવાતો હોય પણ તોય તે શરીરે માયકાંગલો હોય. આમ કેમ ? એટલા માટે કે કહેવાતા વ્યભિચારીએ જીવનમાં બે-ત્રણ વખત જ વ્યભિચાર કર્યો હોય તેથી તેને શારીરિક નુકસાન ખૂબ જ ઓછું થયું હોય, અને કહેવાતો સદ્ગૃહસ્થ સ્વ-પત્ની જોડે અમર્યાદ સંભોગ કરતો હોય તેથી તેને શારીરિક નુકસાન પણ અમર્યાદ થયું હોય. વ્યભિચારી સામાજિક રીતે નિંદાપાત્ર ગણાતો હોય પણ શારીરિક રીતે તો તે ખૂબ સ્વધર હોય અને સદ્ગૃહસ્થ સામાજિક રીતે ભલે પ્રસંશાપાત્ર ગણાતો હોય પણ તેની શારીરિક સંપત્તિનું તો દેવાળું જ નીકળી ગયું હોય. આ ગુમ્મ રહસ્યને જો તાત્ત્વિક રીતે સમજી લઈએ તો વ્યભિચારીને તંદુરસ્ત જોઈને અને સદ્ગૃહસ્થને માંદલો જોઈને આપણને બિલકુલ આશ્ચર્ય ન થાય. આરોગ્યના નિયમોનો સતત ભંગ કરતા રહેવું તે એક મહાપાપ છે. મહાપાપ કરવા છતાંય આપણે આપણને, અજ્ઞાનવશ મહાપુણ્યશાળી સમજતા હોઈએ છીએ તે કેટલું મોટું આશ્ચર્ય કહેવાય ! સતત

ભમણાઓમાં જ ભટકતા ન રહીએ અને વાસીદામાં સાંબેલું ન જાય તે માટે હરદમ સતર્ક રહીએ અને આપણા આશ્રિતોને સતર્ક રાખીએ. પરમ કૃપાળુ પરમાત્માએ તો આપણને આપણી જરૂરત પૂરતું તો બધું જ આપી દીધું છે. માટે હવે ભગવાનનો કે નસીબનો વાંક કાઢીને આત્મવંચના ન કરીએ. “હિંમતે મર્દા તો મદદે ખુદા.”

: પોતાની પત્ની પર બળાત્કાર ? :

“આપણે કહીએ છીએ કે ફલાણાભાઈ તો લંપટ અને વ્યભિચારી છે, તેણે પર-સ્ત્રી પર બળાત્કાર કર્યો. અરે ભાઈ, તેણે તો પર સ્ત્રી પર બળાત્કાર એક વાર કર્યો પણ આપણે તો સ્વ-પત્ની પર અનેકવાર બળાત્કાર કરીએ છીએ તેનો કદીયે વિચાર કર્યો છે ? આપણે આપણી ઈન્દ્રિયો પર પણ કેટલો જુલમ કરીએ છીએ ! વિશેષ કરીને પેટ ઉપર. પેલા ભાઈએ એક વખત બળાત્કાર કર્યો એટલે તે સારો છે એમ કહેવાની મતલબ નથી. એ તો ગુનેગાર છે જ, પરંતુ આપણે પણ તેનાથી ઘણા વધુ ગુનેગાર છીએ. પેલાના બળાત્કાર અને આપણા બળાત્કારમાં ભલે થોડો ફર્ક હોય પણ બળાત્કારી તો આપણે છીએ જ. ગુનેગારને સજા કરવી એ કુદરતનો અને સરકારનો અટલ નિયમ છે. આરોગ્યના નિયમોનું ચુસ્ત પાલન કરીને સુખી થવું એ આપણા હાથની વાત છે. અત્યારે આપણે લાડુને ખાઈએ અને પછી લાડુ આપણને ખાય, અત્યારે ભોગ આપણે ભોગવીએ અને પછી ભોગ આપણને ભોગવે ! દૂરદર્શીઓએ ઉપવાસ-એકટાણાના નિયમો પેટને થોડો આરામ મળે એટલે બનાવ્યા છે પણ ત્યારે પણ આપણે યુક્તિ-પ્રયુક્તિ રચીને પેટ પર મહાભયંકર અત્યાચાર કરીએ છીએ. ચાર ટાણાનું એક ટાણે ખાઈને પછી કહીએ છીએ કે મારે એકટાણું છે ! ઉપવાસમાં ફળાહારના બદલે માવાઆહાર જ કરીએ છીએ ! ચાર મહિનાનો આહાર એક મહિનામાં (શ્રાવણમાં) ઝાપટી જઈએ છીએ ! પછી પેટ ફાટે જ ને.

: કૌપીન વંતું :

“જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય મહારાજે ગાયું છે કે “કૌપીનવંતું ખલુ ભાગ્યવંતું.” એટલે કે જેણે સામાજિક મર્યાદા સાચવવા પૂરતી માત્ર લંગોટી જ ધારણ કરી છે તે મહાભાગ્યશાળી છે. કૌપીનવંતુંનો બીજો અર્થ છે જીવનમાં ઓછામાં ઓછી જરૂરતવાળાને ઓછામાં ઓછાં દુઃખ પડે છે તેથી તે ભાગ્યવંત કહેવાય. શંકરાચાર્યજીએ તેજણને ટકોર કરી છે.

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

જેટલી જરૂરત ઓછી એટલી પ્રવૃત્તિ ઓછી, અને જેટલી પ્રવૃત્તિ ઓછી થાય એટલું પાપ ઓછું બંધાય, અને જેટલાં પાપ ઓછાં બંધાય તેટલાં સુખ-શાંતિ વધારે પ્રાપ્ત થાય.

સમજુ પત્નીએ પોતાના પતિને, કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ વગેરે માટે કદી ઉશ્કેરવો ના જોઈએ. આસપાસની ચમક-દમક જોઈને તે પ્રાપ્ત કરવા માટે કદી પોતાના પતિને મેણાં-ટોણાં ન મારવાં જોઈએ. તેમ કરવાથી પતિ ઉશ્કેરાઈને પોતાના ગજા ઉપરવટ પ્રવૃત્તિ કરે અને બીમાર પડે અને અસાધ્ય રોગમાં સપડાય અને મૃત્યુ પણ પામે. પહેલાં થોડી અગવડ પણ વેઠી ન શક્યાં પણ હવે પતિના મૃત્યુ પછી કેટલાં દુઃખો ભોગવવાં પડશે ? પુરુષ મેણાં-ટોણાંનો માર્યો, મૂછ નીચી ન પડવા દેવાની ટણીમાં ચોરી પણ કરે અને ફાંસીએ પણ ચડે, જો પત્ની જડસુ અને ચડસુ હોય તો. ભવિષ્યમાં ભયંકર દુઃખોને ન જોઈ શકનાર જે ડાળ પર બેઠો હોય છે તેને જ કાપી નાંખે છે.

“સાંઈ ઉતના દીજીએ, જામે કુટુંબ સમાય ;
મેં ભી ભૂખા ના રહું, સાધુ ન ભૂખા જાય.”

એવી આદર્શ રીતે જો ગૃહસ્થાશ્રમમાં વરતાય તો મનુષ્યજન્મ સફળ થઈ જાય. કૌપીનવંત ખલુ ભાગ્યવંત એ સાવ સાચું જ છે.

: આરોગ્યના નિયમો :

એક બહેને અમને પ્રશ્ન કર્યો હતો કે અમુક ભાઈ ખૂબ ધર્મ-ધ્યાન અને દાન-પુણ્ય વાળા છે છતાં પણ શારીરિક રીતે આટલા બધા દુઃખો કેમ છે ? જવાબમાં અમે કહ્યું કે ધર્મ-ધ્યાન વગેરે બધું મનુષ્યને કલ્યાણ માર્ગમાં આગળ વધવામાં સહાયરૂપ થાય છે. પુણ્ય-દાનને શારીરિક તંદુરસ્તી સાથે વધુ સંબંધ નથી. તે તો ત્યારે જ જળવાય કે જ્યારે આરોગ્યના નિયમોનું યથાયોગ્ય પાલન થાય. આરોગ્યના નિયમમાં આહાર-વિહાર એ મુખ્ય છે. આરોગ્યના સંપૂર્ણ નિયમો પાળતા હોવા છતાંય બીમાર થઈ જવાય. પ્રદૂષણ વગેરે કુદરતી આફતો એ આપણા હાથની વાત નથી. પણ જે આપણા હાથની વાત છે તેમાં તો અચૂક મક્કમ રહેવું જોઈએ.

: વસ્ત્ર કવચ :

“આપણા કાર્યક્રમમાં ભક્તોને પ્રસાદીરૂપે વસ્ત્ર ઓઢાડવામાં આવે છે તે પાછળની આપણી ભાવના એવી છે કે તે માત્ર એક વસ્ત્ર નથી પણ તે કવચ છે, બક્ષર છે.

આસુરી સંપત્તિ જ્યારે આપણા ઉપર હુમલો કરે ત્યારે તેને તે આપણામાં પેસવા ન દે અને જ્યારે આપણામાં રહેલી દેવી સંપત્તિ બહાર નીકળી જવા માટે ઉછાળો મારે ત્યારે તેને તે બહાર નીકળવા ન દે. આ રીતે તે વસ્ત્ર કવચનું કામ કરે છે. આ ભાવનાથી તે વસ્ત્ર-પ્રસાદી અપાય છે. તે કવચ બારે મહીના અને ચોવીસે કલાક રક્ષા કરે તેવી શુભેચ્છા હોય છે. તે સ્થૂળ વસ્ત્રરૂપી કવચ સૂક્ષ્મ ભાવનારૂપે હરદમ સાથે રહે અને કલ્યાણ માર્ગમાં આગળ વધવામાં સતત સહાયરૂપ બને તેવી પરમગુરુ પરમાત્માને પ્રાર્થના.

: પરમાત્મા જ સર્વોચ્ચ સત્તા :

અહીં એક ભજન ગાવામાં આવ્યું. તેની લીટીઓ હતી કે “બ્રહ્મ-નક્ષત્ર-દેવ-દેવી-યક્ષ-કિન્નર, ઈશ્વર ઈશારે નાચે ; ઈશ્વરને છોડી મૂરખ માનવી, શા માટે પાખંડ યાચે ?” ઉપર જે જે ગણાવ્યાં તે બધાં જ પરમાત્માને આધીન છે. તેમની દરેક ગતિ-વિધિ પરમકૃપાળુ પરમાત્માની ઈચ્છા મુજબ જ થાય છે. જો આપણે પરમાત્મારૂપી સર્વોચ્ચ સત્તાને શરણે હોઈએ તો પછી તેમને જે આધીન છે તે બ્રહ્મ-નક્ષત્ર વગેરેને રીઝવવા માટેનાં વિધિ-વિધાન, જ્યોતિષ, ભૂવા, કર્મકાંડ વગેરેનો આશરો લઈને બિનજરૂરી પાખંડમાં પડવાની કોઈ જરૂરત રહેતી નથી. કારણ કે જો આપણી ઉપર પરમાત્માની જ કૃપા વરસતી હોય તો પછી પરમાત્માને આધીન એવા સર્વેની કૃપા પણ આપણા ઉપર હોય જ. જ્યારે રાજા જ આપણા ઉપર પ્રસન્ન હોય તો પછી તેમના હજૂરિયાઓની પ્રસન્નતાની આપણે શું જરૂરત હોય ?

: એકાવન-વન પ્રવેશ :

“મનુષ્ય પચાસ વર્ષ પૂરાં કરી એકાવનમાં પ્રવેશ કરે છે. એકાવન શબ્દ જ એવો છે કે જે હવે પછીનું જીવન કઈ રીતે જીવવું તેનો સંકેત કરે છે. એકાવનમાં વર્ષમાં પ્રવેશ એટલે વનમાં પ્રવેશ, વાન પ્રસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશ. ઋષિમુનિઓ એ જે આશ્રમ-વ્યવસ્થા કરી છે તેમાં પચ્ચીસ વર્ષ સુધી, બ્રહ્મચર્ય આશ્રમ, પચ્ચીસથી પચાસ ગૃહસ્થાશ્રમ, પચાસથી પંચોતેર સુધી વાનપ્રસ્થાશ્રમ અને પંચોતેર પછી સંન્યાસ આશ્રમ. એકાવનમાં પ્રવેશ પછી મનુષ્યે વાનપ્રસ્થાશ્રમ સ્વીકારવો જોઈએ જેથી મુક્તિમાર્ગમાં આગળ વધી શકાય. જો વનમાં જઈ શકાય તેમ ન હોય તો પોતાના ઘરમાં જ રહીને મોહ-મમતાનો ત્યાગ કરીને વાનપ્રસ્થી જીવન જીવી શકાય. ગૃહસ્થાશ્રમમાં બધી ફરજો

પૂરી કરી, હવે કોઈમાં, કશાયમાં મોહ-મમતા રાખ્યા વગર માત્ર સ્વના કલ્યાણમાં જ રમણાણ થઈ જવાનું. જેટલાં મોહ-મમતાં વધુ, તેને છોડતાં એટલું જ દુઃખ વધુ. જો તેને આપણે મરજિયાત નહીં છોડીએ તો એક સમયે તેને ફરજિયાત છોડવાં જ પડશે અને તેથી તે વખતે તેટલું જ વધુ દુઃખ ભોગવવું પડશે. શરીર ઉપર એડહેસિવ ટેપ જેટલી સખાઈથી ચોટેલી હોય, તેને ઉખાડતાં તેટલું વધુ દુઃખ અને જો ઉપરછલ્લી જ ચોટેલી હોય તો તેને ઉખાડતાં સાવ ઓછું દુઃખ. મોહ-મમતાનું પણ આવું જ છે.

: ઓગણાએંશી વર્ષનો યુવાન ! :

“પૂજ્યશ્રીનું બોલવાનું ચાલુ જ હતું એ વખતે પ.શ્ર.શ્રી ઝવેરીલાલ મહેતા (ગુ.સ.ના સ્ટોરી ફોટોગ્રાફર અને હળવદ-રત્ન) મંચથી થોડે દૂર જમીન પર આવીને બેસી ગયા હતા અને પૂજ્યશ્રીના ફોટા લઈ રહ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીની નજર તેમના પર પડી એટલે થોડીવારે તેમને ઓળખ્યા અને પૂછ્યું કે “ઝવેરીલાલ મહેતા કે ? બહુ સરસ ! આપ ત્યાં ખુરશી ઉપર જઈને બેસો.” તેઓએ તેમ કહ્યું. થોડીવાર પછી તેમને સ્ટેજ પર બોલાવીને તેમને ખેસ ઓઢાડીને પૂજ્યશ્રીએ શુભેચ્છા આપી. પછી પૂજ્યશ્રીએ હસતાં હસતાં તેમને કહ્યું કે આપ થોડાં ડગલાં ચાલો જોઈ. તો જેમ દોડવાની હરીફાઈમાં ઊતરેલો મનુષ્ય જે ગતિથી-ઝડપથી દોડે તે ઝડપથી તેમણે પચ્ચીસ-ત્રીસ પગલાં ચાલી બતાવ્યું. પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું બસ, હવે ખુરશી પર બેસો. પછી પૂજ્યશ્રીએ સભાને કહ્યું કે ઝવેરીલાલભાઈ ઓગણાએંશી વરસના છે તોય કેટલા યુવાન છે તે તમને બતાવવા તેમને ચલાવ્યા. હળવદમાં હતા ત્યાં સુધી છાશ અને રોટલાનો તેમનો આહાર હતો અને અત્યારે પણ તેમનો આહાર-વિહાર સાવ સાદો સાત્ત્વિક છે, જંક ફૂડને તો અડતા પણ નથી અને બહારનું કંઈ ખાતા નથી. ઓગણાએંશી વર્ષના યુવાનની તંદુરસ્તીનું આ રહસ્ય છે. ઓગણાએંશી વર્ષના યુવાન પ્રથમવાર જ ઓમ્ પરિવારની મુલાકાતે આવ્યા છે તે સૌ માટે આનંદની વાત છે, તેમનું હાર્દિક સ્વાગત છે.

: ગાંઠિયા અને ખરંજવું :

“નાહ્યા વિના ન ખવાય, કોઈના ઘરનું ન ખવાય, હોટલનું ન ખવાય” વગેરે જે નિયમો છે તે આરોગ્ય-રક્ષા માટેના છે. “બીજાના ઘરનું ખાઈએ તો વટલાઈ જવાય.” વટલાઈ જવાય એટલે મહામૂલું આરોગ્ય ખોઈ બેસાય.

“અમુક પ્રકારનાં જ કપડાં પહેરીને જમાય કે રંધાય” એમાં સ્વચ્છતાના નિયમોને વણી લીધા છે. આવા બધા નિયમોને ધર્મનું સ્વરૂપ આપી દીધું કે જેથી તેનું પાલન ઓછી બુદ્ધિવાળાઓ પણ કરીને પોતાનું આરોગ્ય જાળવી શકે. નીચેના પ્રસંગથી આ રહસ્ય પર વધુ પ્રકાશ પડશે -

બેન કૃપાએ પાણી પીને એ જ ગ્લાસ પાછો પાણીના માટલામાં પાણી લેવા નાખ્યો. હીમાબેને તેને સમજાવી કે આવું ન કરાય, ચોખ્ખા લોટાથી જ ગોળામાંથી પાણી કઢાય. હું પણ આ વાત સાંભળતો હતો, તેથી મેં હીમાબેનને કહ્યું કે તારી વાત બિલકુલ સાચી જ છે પણ આ વાતને ધોડી વધુ લંબાવું, સવારમાં તે ચા અને ગાંઠિયા ખાધા હતાં ને ? જ્યાં ગાંઠિયા બનતા હોય ત્યાંની તને કાંઈ ખબર છે ? ગાંઠિયા બનાવનારો મસોતા જેવું મેલું ધોતિયું પહેરીને ગાંઠિયાનો લોટ બાંધતો હોય, મોઢામાં બીડી કે તમાકુ હોય, કમરની ડાબી બાજુ ખરજવું થયું હોય એટલે ગાંઠિયાનો લોટ બાંધતો જાય અને વચ્ચે વચ્ચે બે હાથથી ખરજવું ખજવાળતો જાય. બંને હાથના નખોમાં ખરજવાનો જે માલમસાલો ભરાતો જાય તે ગાંઠિયાના લોટમાં ભરાતો જાય, પરસેવે રેબઝેબ હોય એટલે પરસેવાનાં ટીપાં પણ લોટમાં પડતાં જાય. ગાંઠિયા તળવા માટે તાવડામાં મૂકેલું તેલ બરાબર ગરમ થયું છે કે નહીં તે જોવા પણ પરસેવોનો ઉપયોગ કરી શકાય ! આ બધું સાંભળીને હીમાબેન કહે હાય, હાય મને તો આ સાંભળીને હમણાં ઊલટી થઈ જશે. મેં કહ્યું આ તો એક દૃષ્ટાંત માત્ર છે. આવું બધું તો ગણ્યું ગણાય નહીં એટલું બધું છે, એ બધું જાતે સમજી લેવું જોઈએ પણ નથી સમજાતું. અને ઈન્દ્રિયોનું જોર પણ એવું છે કે બે કલાકમાં બધું જ ભુલાવી દે છે. જો બધું યાદ રાખે તો માણસ બીમારજ શાનો પડે !

: તીક્ષ્ણ નજર :

“હર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ પૂજ્યશ્રીએ ભક્ત ભાઈ-બહેનોને ખેસની-વસ્ત્રની પ્રસાદી ઓઢાડીને સૌને શુભેચ્છા આપી. ખૂબ નરમ શરીર હોવા છતાંય પૂજ્યશ્રીએ પોતાની બેઠક પરથી ઊઠી ઊઠીને ભક્તો જ્યાં જ્યાં બેઠા હોય ત્યાં ત્યાં જઈને વસ્ત્ર પ્રસાદી ઓઢાડી. હળવદથી નીકળતા “હેલો હળવદ”માં તો પૂજ્યશ્રીના ફોટા સહિત ગુરુપૂર્ણિમાનો સંક્ષિપ્ત હેવાલ પણ રજૂ થયો છે. તેમાં ફોટા નીચે લખ્યું છે કે “પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ સૌને જમાડીને પછી જમી રહ્યા છે.” સૌને જમાડ્યા પછી

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

જમી રહ્યા છે” એવી નોંધ લેવા માટે કેટલું બધું સજાગ રહેવું પડે ! કેટલી બધી તીક્ષ્ણ નજર અને સમજણ રાખવી પડે. આવી સમજણનું હોવું એ પણ એક મોટી પ્રાપ્તિ છે. તેના માટે પણ ઘણી સાધના કરવી પડે. વ્રતો અને ગોર્ધોવાળાં બહેનોને સૂકા મેવાનો પ્રસાદ અપાયો, જે ડાકોર અને બોરસદ ઓમ્ પરિવાર તરફથી આવ્યો હતો.

: બજારુ પ્રસાદ :

“ભક્તો તરફથી મીઠાઈનાં બોક્સો આવ્યાં હતાં તે અમુક ભક્તોને પ્રસાદીરૂપે આપી દેવાયાં. એક પ્રસાદી-બોક્સ પ.શ્ર. શ્રી મનુભાઈ પંડિતના ઘરે પહોંચાડ્યું. તેના અનુસંધાનમાં તેઓશ્રીનો પત્ર હતો કે - “અમુક કાર્યવશ રોકાણના કારણે હું ગુરુપૂનમે હાજર રહી શક્યો ન હતો, આપના તરફથી પ્રસાદ મળ્યો, પણ મને લાગે છે કે આપણે આવા બજારુ પ્રસાદમાં કંઈક પરિવર્તન લાવવું જોઈએ. જો કે લોકો માટે આ સુગમ છે. પણ તમે તેના અંગે પણ જરૂર વિચારતા હશો.” મેં જવાબમાં લખેલું કે તે બાબત ઘણા સમયથી વિચારું છું, પણ તે બાબત ખૂબ અટપટી છે. તેઓશ્રી “જીવન સ્મૃતિ” નામનું સામયિક પ્રગટ કરે છે. તેનું દરેક પાનું ખૂબ ઉપયોગી સામગ્રીથી ભરપૂર હોય છે. ઓમ્ પરિવારનો ઉપયોગી સમાચારો પણ તેઓશ્રી અવાર-નવાર તેમાં પ્રગટ કરતા હોય છે.

કાશ્મીરની યાત્રા વખતે શ્રી કિરણભાઈએ એક આશ્રમના પ્રવેશદ્વાર પર પ્રેરક લખાણ વાંચેલું તે તેમણે લખી મોકલ્યું છે - હિંદીમાંથી ગુજરાતી ભાવાર્થ :

આજનો માણસ :

આશ્રય આપનારના માથે ચઢી જાય છે !

ક્ષમા આપનારને દુર્બલ સમજે છે !

આદર આપનારને ખુશામતી સમજે છે !

ઉપકાર પર અપકાર કરે છે !

વિશ્વાસ રાખનારને હાનિ પહોંચાડે છે !

પ્રેમ આપનારને આઘાત પહોંચાડે છે !

શું આવું જીવન યોગ્ય છે !

: તક ઝડપી લઈએ :

આલેખક : ડો. સ.સ.ભિક્ષુ

પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી ગોવિંદભાઈ પ્રજાપતિના ત્યાં હતા ત્યારે તેઓને સમાચાર મળ્યા કે “મહામના જયશ્રીબેન પટેલ વીઝા માટે દિલ્હી ગયાં છે. ત્યાં વીઝાની લાઈનમાં ઊભા-

ઊભા તેમણે સંકલ્પ કર્યો છે કે સાવ સરળતાથી જો મને વીઝા મળી જશે તો હું અમદાવાદ જઈને પૂજ્ય ગુરુદેવ યોગભિક્ષુજીનાં દર્શન કર્યા પછી જ અત્ર લઈશ, ત્યાં સુધી ફક્ત ફળાહાર જ કરીશ અને મારા ઘરેથી પૂજ્યશ્રીના ઘરે પગે ચાલતા જઈને તેઓનાં દર્શન કરીશ.” તેમની શ્રદ્ધા અને પરમાત્માની કૃપાથી તેમને પૂર્ણ સરળતાથી વીઝા મળી ગયો. આ બધી વાત જાણીને પૂજ્ય ગુરુદેવ રાજી તો ખૂબ થયા પણ સાથે કડકાઈપૂર્વક આદેશ પણ આપ્યો કે ફલાહાર કરવાના અને ચાલીને આવવાના કડક નિયમની કાંઈ જ જરૂર નથી, તેમને અમારા આ આદેશની ખબર દિલ્હી આપી દો. તે બહેન પણ પૂજ્યશ્રીના આદેશ પ્રમાણે જ વત્યાં. પૂજ્યશ્રી આવી નાની નાની વાતોમાં પણ ખૂબ સાવધાન હોય છે. ભક્તો-પ્રેમીઓ હર્ષવિશમાં કે પ્રેમાવેશમાં કોઈ ઉગ્ર અયોગ્ય પગલું ન ભરી બેસે તે માટે ખૂબ ધ્યાન રાખતા હોય છે. થોડા જ સમય પછી તે બહેન પરદેશ ગયાં. અત્યારે તેમને પ્રભુ-કૃપાથી પુત્રરત્નની પ્રાપ્તિ થઈ છે.

તે બહેનનાં સાસુ-સસરા અને તેમનાં પણ સાસુ-સસરા પૂજ્યશ્રીનાં પરમ્ પ્રેમી હતાં. તેમનો ત્રીસ-ચાલીસ માણસોનો પૂરો પરિવાર ઓમ્ પરિવારમાં એકાકાર છે. પુત્રજન્મની ખુશાલીમાં પુત્રના દાદાએ સૌને મીઠું મોઢું કરાવ્યું. તેમાં પણ પૂજ્ય ગુરુદેવના સત્ સાહિત્યનો પ્રચાર થાય તેની ખેવના રાખી. સ્ટીલના ડબ્બામાં મીઠાઈ ભરી અને ડબ્બા પર સ્ટીકર ચોડ્યાં. સ્ટીકર પર બાબલાનો ફોટો હતો અને નીચે મુજબ લખાણ હતું -

॥ઓમ્ ગુરુ ઓમ્ ॥

ચિ. જયશ્રી અને ચિ. હરેશ પટેલ(કેનેડા)ને ત્યાં પુત્રપ્રાપ્તિ નિમિત્તે મીઠું મોઢું -

દાદીમા કંચનબેન અને દાદા દામોદરભાઈ અં. પટેલ (ગોવિંદપુરાવાળા) તરફથી.

॥જય ઓમ્ ગુરુદેવ ॥

(૧) “ગુરુ-સંતોની વાણી ભલે કદાચ સાંભળવામાં કડવી ઝેર જેવી હોય પણ તોય તે અમર કરનારી છે ; અને -

(૨) ખુશામતિયાઓની વાણી ભલે સાંભળવામાં મીઠી મધ જેવી હોય પણ તોય તે મૃત્યુ પમાડનારી છે.”

- યોગભિક્ષુ

પૂજ્યશ્રીએ આ પ્રસંગને અનુરૂપ બે શબ્દો કહ્યા -

“મનુષ્ય ધારે તો ગમે તે નિમિત્તે સત્-સાહિત્યનો - ગુરુસંતોના સંદેશનો પ્રચાર કરીને સમાજ - કલ્યાણનું કાર્ય

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

કરી શકે છે - પુણ્ય પ્રાપ્ત કરી શકે છે. બુદ્ધિશાળી મનુષ્ય નિમિત્તને ઊભું કરે છે અને બુદ્ધ માણસ તકને - સુતકને પણ ગુમાવી દે છે !

મનુષ્યજન્મની પ્રાપ્તિથી મોટી અને અલૌકિક સુતક બીજી એકેય નથી, પણ મનુષ્ય તેને કુતર્કોમાં અને કુકર્મોમાં જ વેડફી નાંખે છે. અનુભવીઓએ, પામર મનુષ્યોના જીવનનું આબેહૂબ વર્ણન આ પ્રમાણે કર્યું છે -

બાલાપન ખેલ મેં ખોયા, જોબન મેં કામવશ હોયા ;

બુઢાપે ખાટ પર સોયા, મોત નહીં યાદ આતિ હૈ ;

કરો હરિકા ભજન ધ્યારે, ઉમરિયા ભીત જાતી હૈ.

: અમેરિકાની ટપાલ :

પ.પૂ. પ્રાતઃસ્મરણીય, હરિના લાડીલા અને મારા પૂજ્ય ગુરુજી સાદર પ્રણામ - વંદન.

આપશ્રી દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમાની પત્રિકા મળી, અત્યંત આનંદ. આવા શુભ-માંગલિક ઉત્સવે મારા જેવાને - સુદૂર હોવા છતાં ભાવ-ભાવના-પ્રસાદીથી સુયાદ કર્યો, તે મારાં અહોભાગ્ય તો છે, તે કરતાં વધુ આપશ્રીનો પ્રેમ-ભાવ અને કરુણા વધુ માનું છું.

હા, “ઉત્સવ શા માટે ?” થોડામાં ઘણું અને સાંપ્રતકાળમાં જે જાણવું-સમજવું અને આચરણથી સદાચારી થવું - બનવું અત્યંત આવશ્યક છે.

જે વર્તમાનને સમજ્યો તે જીવન તરી ગયો, વાહ-શું સુંદર વિચાર-મૌક્તિક છે !!!

“ગુરુપૂર્ણિમા”ની સત્સાહિત્ય પત્રિકા નં. ૮૧ વાંચી-વાગોળી અને લાગ્યું કે ભૌતિક જગતમાં જેમ દીવા વિના અંધારું તેમ આધ્યાત્મિક જગતમાં - લક્ષસિદ્ધિ માટે ‘ગુરુ’ અનિવાર્ય છે, અદ્વિતીય - અનુપમ-અમોઘ છે.

કેવળ ભૌતિકતા તરફ દોડનારી આજની દુનિયા-સમાજ ઉપરોક્ત સુવર્ણ અને જડીબુટ્ટી જેવી વાત ક્યારે સમજશે ? માત્ર બાહ્યનું, દિશાશૂન્ય આચરણ

ઋષિ, સંતો અને મહંતો - આચાર્યોએ આપેલ-સમજાવેલ આવો નિત્ય મંગલકારી ‘ગુરુપૂર્ણિમા’નો ઉત્સવ જે બાહ્ય કરતાં આંતરિક જીવન જાગૃત કરે છે તે સૂઝ-સમજથી નહીં સમજાય તો ઠોકરે ચઢશે ત્યારે (કદાચ) સમજાશે. પણ ત્યારે કદાચ સમયાધીન મોઢું કે ઘણું મોઢું થઈ ગયું હશે

આપશ્રીનું ભાવવાહી - પ્રસન્ન - આશિષ આપતું ચિત્ર

મધુર અને મોહક અનુભવ્યું. આટલી બધી સદાબહાર મસ્તી અને પ્રસન્નતા ધન્ય, ધન્ય અને ધન્ય છે.

પરમ પિતા પરમેશ્વરને અંતરથી પ્રાર્થુ છું કે મારા પૂજ્ય ગુરુદેવને નિરામય દીર્ઘાયુ બક્ષે - અને ધ્યેય - લક્ષ્યસિદ્ધિ પાર કરવામાં દિન દૂના ઔર રાત યોગુના - સામર્થ્ય, શક્તિ અને ભક્તિ આપતા જ રહે

.....
જીવનમાં કોઈ પણ વાતનો - બાબતનો (૧) શબ્દાર્થ, (૨) ગૂઢાર્થ અને (૩) તત્વાર્થ સમજાય તો તેની મસ્તી-આનંદ અને પ્રસન્નતાસહ શાંતિ કોઈ અદ્ભુત હોય છે, જે મેં આપશ્રીમાં નિહાળ્યું ! હરિ ઓમ્, અસ્તુ.

લિ. આપનો વિશ્વાસુ

કૃષ્ણદાસ સી. શાહ

જુલાઈ - ૨૧ - ૨૦૦૬

શું લખું - કેવું લખું ? થોડામાં ઘણું શબ્દ - લખાણ-વર્ણન વગેરે અનુભવની અગાશીએ કામ આવતાં નથી, અનુભવના મેદાને આપશ્રી જેવા નૈજિક-નિષ્કામ કર્મયોગી જ મેદાન મારી જાય છે - યશસ્વી - વિજયી બને છે.

અમેરિકાના આપશ્રીના નિવાસ દરમ્યાન મેં તો આપને થોડાક ઓળખ્યા હતા. ગાયત્રી - મારુતિ યજ્ઞ મારે માટે તો અવિસ્મરણીય છે. આવું બધું લખવું એ મારી ભાવ-વિભોરતા, ભાવ-બેલછા કે અલ્પજ્ઞતા પણ હોઈ શકે. આ લખું છું ત્યારે આપશ્રીનો મરમર સ્મિત મલકતો ચહેરો - દાઢી - ભાલ પ્રદેશ અને ઋષિની જેમ બંને હોઠોથી ટપકતું માધુર્ય માણું છું - અનુભવું છું.

આપ તરફથી મળેલી "સાચી સમજણ"ની માસ્ટર કી થી બધી જ સમસ્યાઓનાં સમાધાન થઈ શકે છે અને તે હરિદ્વારમાં પ્રવેશ પણ કરાવી શકે છે

ધન્ય - ધન્ય - ધન્ય છે મારા પૂજ્ય ગુરુદેવ.

કોટી - કોટી - કોટી પ્રણામ.

લિ. આપનો શ્રદ્ધાળુ કૃષ્ણદાસ શાહ

: અમેરિકાની ટપાલ :

પરમ પૂજ્ય યોગત્મિકુજીને

અમેરિકાથી જગદીશના પ્રણામ. કપિલાએ પણ સાથે આપને પ્રણામ પાઠવ્યા છે.

સત્સાહિત્યથી અમે હંમેશાં આનંદ લઈએ છીએ. આપને હંમેશાં યાદ રાખીને જે કંઈ કરીએ છીએ તેથી કાંઈ

ભૂલ થતી નથી. જે કાંઈ થાય છે તેમાં ઓમ્ પરમાત્માની કૃપા જ અમે સમજીએ છીએ તેથી માયિક સુખ-દુઃખની અસરોમાં સમતુલન-જીવનગાડી ચલાવીએ છીએ. વાર્ષિક ઉત્સવોનો આનંદ આપ ત્યાં સર્વ જનોને આપો છો અને જીવ-કલ્યાણ કરી સમય આપો છો એ સમાચાર અમને પણ અહીં પ્રેરણા મોકલે છે. આપની કૃપાનું પાત્ર બનીએ એ જ આશિષ આપશો. અહીં અમારા સ્મરણમાંથી આપ કદી પણ દૂર ન જાઓ. તા. ૨૫મીનો ઉત્સવ ખૂબ આનંદમય જ્ઞાનમય ઊજવાયો હશે.

લી. જગદીશના વંદન સ્વીકારશો.

અથ યોગાનુશાસનમ્

પ્રવીણભાઈ શાહ

આપણા ઓમ્ પરિવારમાં ઘણાં બધાં ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ-બહેનો એવાં છે કે જેઓ વર્ષોથી નિયમિત રીતે પૂ.શ્રીની પાસે આવે છે. સત્સંગ-સ્વાધ્યાય-ઓમ્ પરિવારના આધ્યાત્મિક ઉત્સવોમાં નિયમિત ભાગ લે છે. આખું કુટુંબ પૂ.શ્રીમાં શ્રદ્ધા અને સમર્પણનો ભાવ રાખે છે. ઓમ્ પરિવાર એ આવા નાના-મોટા પરિવારોનો એક વિશાળ સમૂહ છે. ખાખરીઆ ટપ્પા વિસ્તારનાં ગામડાંમાં રહેતાં હોય, ડાકોર, ઉમરેઠ, હળવદ, વલસાડ જેવાં નાનાં મોટાં શહેરોમાં રહેતાં હોય, અમદાવાદમાં રહેતાં હોય કે પરદેશમાં ઈંગ્લેન્ડ - અમેરિકા જેવા દેશોમાં વસતાં હોય, બધાં જ પૂરા ભક્તિભાવથી પૂ.શ્રીની છત્ર-છાયા હેઠળ પોતાનો આધ્યાત્મિક વિકાસ કરે છે.

ઓમ્ પરિવારના કાર્યક્રમોમાં સ્વાધ્યાય અને પૂ.શ્રી ગુરુદેવની અમૃતવાણીનો શ્રવણલાભ એ બે વાતો મુખ્ય હોય છે. રવિવારે સ્વાધ્યાય તાલીમ કેન્દ્રમાં સ્વાધ્યાય, યોગ, પ્રાણાયામ થાય, ગુરુવારે અને રવિવારે સાંજે ધર્મમેઘમાં નાનકડો સ્વાધ્યાય થાય, વર્ષમાં પાંચ-છ મોટા આધ્યાત્મિક ઉત્સવો થાય, અને આ ઉપરાંત આખા વરસ દરમ્યાન પૂ.શ્રી.ની જ્યાં જ્યાં હાજરી હોય ત્યાં ત્યાં સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-પ્રવચન થાય. ઓમ્ પરિવારનાં ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ, બહેનો, બાળકો જ્યાં પણ અને જ્યારે પણ આવા કાર્યક્રમો થતા હોય ત્યારે ત્યાં હાજરી આપીને વધારેમાં વધારે લાભ લેવાનો પ્રયત્ન કરે.

આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે શ્રી ગુરુદેવ કોઈને મંત્ર-દીક્ષા આપતા નથી, કંઠી બાંધતા નથી, શક્તિપાત કરતા

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

નથી. સૌને એક જ વાત સમજાવે છે કે “સાચી સમજણ” કેળવો. શ્રી ગુરુદેવ આપણને દાખલા, દલીલો, દૃષ્ટાંતો અને ઉદાહરણો આપીને, સાચી સમજણ એટલે શું, જીવનમાં ડગલે ને પગલે તેની કેવી જરૂર પડે છે અને જીવનમાં સાચી સમજદારી કેળવવાથી કેવાં સુખ-શાંતિ અને સમાધાન પ્રાપ્ત થાય છે તે બધું પ્રસંગોપાત્ત સમજાવતા હોય છે.

ઘણાં વર્ષોથી આપણે મંત્ર-જાપ કરીએ છીએ. ગાયત્રીમંત્રના જાપ, ઓમ્ ગુરુ, ઓમ્ ના મંત્ર-જાપ, સંકટમોચન મંત્ર, આદ્ય ગુરુ અભિષેક મંત્ર, ઓમ્ નમઃ શિવાય મંત્રના જાપ આપણે કરીએ છીએ. પૂ. ગુરુદેવશ્રી ઓમ્ પરિવારને સંકલ્પ લેવડાવે, તે પ્રમાણે બધાં ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ, બહેનો, બાળકો જાપ કરે. ૨૪ કલાકના, ૭૨ કલાકના, એક અઠવાડિયાના કે એક એક મહિનાના અખંડ જાપ પણ આપણે સૌએ ભેગા મળીને કર્યા છે. કલાકોના કલાકો સુધી એક ઠેકાણે સમૂહમાં બેસીને આવા અખંડ જાપ આપણે કર્યા છે. એ વખતે જે સાત્ત્વિક આનંદ આપણને મળ્યો હોય એ તો જિંદગીનું સંભારણું બની રહે.

મંત્રજાપથી કેવો લાભ થાય છે? મંત્રજાપ, ઈશ્વર-સ્મરણ, સ્તુતિ, પ્રાર્થના, આશિષ વગેરે સૂક્ષ્મ સાધનો છે, ઈન્દ્રિય-અગોચર સાધનો છે. એ સૂક્ષ્મ સાધનો, મનુષ્યના સૂક્ષ્મ શરીર પર અસર કરે છે, સૂક્ષ્મ શરીરમાં પ્રેરણા-સ્ફુરણા આપે છે અને પછી સ્થૂળ શરીર, સૂક્ષ્મ શરીરની પ્રેરણા મુજબ કાર્યોન્વિત થાય છે. આ સૂક્ષ્મ સાધનો તેના સાધક માટે એવી અનુકૂળ પરિસ્થિતિ સર્જે છે કે તેને જેવી મદદની જરૂર હોય તેવી મદદ તેને મળવા લાગે છે, જેનાથી સાધકનું માનસિક સમાધાન અને સંતોષ બની રહે છે.

જેમ મંત્રના જાપ કરવાથી માનસિક પ્રસન્નતા વધે છે તેવી જ રીતે સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો નિયમિત લાભ લેવાથી જીવનમાં સુખ-દુઃખના પ્રસંગોએ મન સ્થિર રહી શકે છે. સાચી સમજણની વાતો પૂ. શ્રીના મુખેથી સાંભળીને આપણી જીવનશૈલી બદલાય છે જિંદગી તરફનો આપણો અભિગમ બદલાય છે, મનુષ્ય-જન્મ સાર્થક થાય તેવા પ્રયત્નો આપણે કરીએ છીએ. ચીલાચાલુ જીવન જીવવાના બદલે જીવનને એક સાધનાના સ્વરૂપે જીવીએ; આપણા વિચારો, વાણી અને વર્તનમાં બદલાવ લાવવાનો આપણે પ્રયત્ન કરીએ. ધીમે-ધીમે આપણું આંતરિક પરિવર્તન થતું જાય તેની આપણને ખબર પણ ના પડે.

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

આપણે જાણીએ છીએ કે મનુષ્ય જેના સંપર્કમાં વધુમાં વધુ રહે છે તેના જેવો તે બને છે. મનુષ્ય-વધુમાં વધુ પોતાના વિચારોના સંપર્કમાં રહે છે. તેના વિચારો કલ્યાણકારી હોય તો તેનું કલ્યાણ થાય છે અને પતનકારી હોય તો તેનું પતન થાય છે.

દરેક વ્યક્તિના શરીરમાંથી, તેની આંતરિક સૂક્ષ્મ સમૃદ્ધિ-સંપત્તિ મુજબના અણુ-પરમાણુઓ બહારના વાતાવરણમાં ફેંકાતા હોય છે. ગુરુ-સંતોના શરીરમાંથી તેમના તપ-ત્યાગના, તેમના વિષય-વીતરાગયપણાના અણુ-પરમાણુઓ બહાર વાતાવરણમાં રેલાતા-વેરાતા હોય છે. તેથી ગુરુ-સંતોના સંગ-સંપર્ક-સેવામાં રહેનાર પર તે અણુપરમાણુની અસર અનાયાસે જ થતી હોય છે. તેમનામાં જે વિષય-વીતરાગયપણું છે તે આપણામાં આવે છે અને તેથી આપણે પણ ધ્યાનસ્થ થઈ શકીએ, પ્રસન્ન રહી શકીએ છીએ. પૂ. શ્રી ગુરુદેવના સતત સાન્નિધ્યમાં રહેવાથી તેઓશ્રીના વિષય-વીતરાગયપણાનો અને તેઓશ્રીના કલ્યાણકારી વિચારોનો આપણને ચોક્કસ લાભ મળે છે.

આ રીતે આપણે જ્યારે પણ સ્વાધ્યાય સત્સંગમાં બેસીએ, કે મંત્રજાપ કરવા બેસીએ કે પૂ. શ્રીની પાસે બેસીને તેઓશ્રીની વાતો સાંભળતા હોઈએ ત્યારે મનમાં સ્થિરતા, સમતા, સંતોષ અને સમાધાનનો ભાવ જાગે, મન સ્વસ્થ અને સ્વરૂપસ્થ થવાનો પ્રયત્ન કરે, આપણે માનસિક રીતે યોગનો અભ્યાસ કરતા હોઈએ એવું લાગે, આનંદ-પ્રસન્નતા બની રહે. આનું નામ જ “અથ યોગાનુશાસનમ્.” યોગનો પ્રારંભ થઈ રહ્યો છે, આપણે સૌ યોગના અનુશાસનમાં છીએ. અસ્તુ.

: વલસાડ-યાત્રા-સત્સંગ :

— સંગ્રાહક : શશિકાંત પટેલ

ઉનાળાના દિવસોમાં અમદાવાદમાં અસહ્ય ગરમી પડતી હોય છે. આથી વલસાડ ઓમ્ પરિવારની પાયાની ઈંટ સમાન શ્રી કિરણભાઈ કે, જેઓનું મકાન વલસાડમાં તિથલ રોડ ઉપર આવેલ છે, તેઓ અને તેમનું કુટુંબ કાયમ પ.પૂ. ગુરુદેવને એક જ વિનંતી કરતું હોય છે કે ગુરુદેવ ઉનાળામાં અમદાવાદમાં અસહ્ય ગરમી પડે છે અને અમારા ત્યાં ઠંડક સારી હોય છે. રાત્રે તો આવા ગરમીના દિવસોમાં ઓઢવું પડતું હોય છે, તો આપશ્રી ઉનાળામાં તો અવશ્ય અમારા ત્યાં પધારી રોકાણ કરો તો સારું જેથી આપને

તકલીફ ઓછી પડે. આખા કુટુંબનાં પ્રેમ અને ભાવનાને વશ પૂજ્યશ્રીએ વલસાડ જવાનું નક્કી કર્યું. કાર્યક્રમ એવો નક્કી થયો કે તા. ૧૭-૫-૦૬ ને બુધવારના રોજ લગભગ સાંજે પાંચ વાગે અમદાવાદથી શ્રી દમાભાઈની ગાડીમાં પૂજ્યશ્રી સાથે શશીકાન્ત, ઉષાબેન તથા દમાભાઈ અને ડ્રાયવર-આટલાએ નીકળીને વડોદરા મુકામે શ્રી રમેશભાઈ પંડ્યાના ઘરે જવું અને ત્યાં રાત્રી રોકાણ કરવું. શ્રી કિરણભાઈને વલસાડ ફોન દ્વારા જણાવેલું કે તે જ દિવસે તેઓ પણ તેમની ગાડી લઈ વડોદરા રમેશભાઈના ઘરે આવી જાય. બધા રાત્રી-રોકાણ ત્યાં કરી, બીજા દિવસે સવારે વડોદરાથી પૂજ્યશ્રી સાથે શશીકાન્ત તથા ઉષાબેને કિરણભાઈની ગાડીમાં વલસાડ જવું અને દમાભાઈ અને ડ્રાયવર તેમની ગાડી લઈ પાછા અમદાવાદ પરત ફરે. વડોદરા મુકામે રોકાણ કરવા પાછળનું મુખ્ય કારણ એ કે શ્રી રમેશભાઈ તથા તેમનું કુટુંબ પૂજ્યશ્રીમાં ખૂબ જ શ્રદ્ધા-ભક્તિ ધરાવે છે. તે સર્વે પણ વર્ષોથી પૂજ્યશ્રીને સતત વિનંતી કરતાં આવ્યાં છે કે પૂજ્યશ્રી વડોદરા તેમના ઘરે પધારે. એટલે સુધી તેમનો અપૂર્વ ભાવ કે તેઓએ વડોદરામાં નવું મકાન બનાવ્યું તો ત્યાં રહેવા નહોતા જતા. મનમાં એક જ રટણ હતું કે ગુરુજી પધારે પછી જ રહેવા જવું. અનેક કારણસર પૂજ્યશ્રી તેમના ઘરે પધારી શકતા ન હતા. તેથી અંતે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે તમે તમારા નવા મકાનમાં રહેવા જાઓ અને અનુકૂળતાએ અમે આવીશું. ત્યાર બાદ જ તેઓ રહેવા ગયા હતા. આ વાતને પણ વરસો વીતી ગયાં હતાં પરંતુ પૂજ્યશ્રી તેમના ઘરે પધારી શક્યા ન હતા. તેથી પૂજ્યશ્રીએ નક્કી કર્યું કે તેઓની ભાવના સંતોષાય. વળી વલસાડનો લાંબો રસ્તો. બાયરોડ જવાનું હોઈ વચ્ચે વડોદરા રોકાઈ જઈએ તો આરામ મળી જાય. કેમ કે પૂજ્યશ્રીની ઉંમર અને નાદુરસ્ત તબિયતના કારણે સળંગ લાંબી મુસાફરીનો શ્રમ શરીર ઝીલી શકે નહીં તેથી આ રીતનો કાર્યક્રમ નક્કી થયો. તા. ૧૭-૫-૦૬ ને બુધવારના રોજ સાંજે પાંચ વાગે નક્કી થયા મુજબ પૂજ્યશ્રી વડોદરા જવા પધાર્યા. બીજે દિવસે સવારે આઠ વાગે વડોદરાથી વલસાડ જવા પધાર્યા અને વલસાડ લગભગ દશેક દિવસ રોકાણ કરી તા. ૨૭-૫-૦૬ ને શનિવારે અમદાવાદ પરત ફર્યા. તે સમય દરમ્યાન પૂજ્યશ્રીએ જે આત્મિક ઉન્નતિ દ્વારા કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવા માટેની સાચી સમજણની વાતો કરી તેના થોડા અંશ અહીં રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

મનુષ્યે માત્ર ભૌતિક સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટેની પ્રવૃત્તિમાં ગળાડૂબ એવું જીવન જીવવાનું નથી. આપણે ગૃહસ્થ-જીવન અપનાવ્યું છે તો તે માટે સંપત્તિની જરૂરત તો પડે એ સ્વાભાવિક છે. તેથી આપણું જીવન બરાબર ચાલે તેટલી સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટે પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. પરંતુ જરૂરત કરતાં વધુ સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટે તેની પાછળ આંધળી દોટ મૂકવી જોઈએ નહીં.

“સાંઈ ઇતના દીજિએ, જામે કુટુંબ સમાય ;

મૈં ભી ભૂખા ના રહું, સાધુ ના ભૂખા જાય.

આ માટેનો પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. વળી આ પુરુષાર્થ કરતી વખતે આરોગ્યના નિયમોનું પાલન બરાબર થાય તે માટે પૂરેપૂરા સજાગ રહેવું જોઈએ. જો આપણું આરોગ્ય સારું હોય તો જ પ્રાપ્ત થયેલ સંપત્તિનો લાભ સુખ-શાંતિપૂર્વક જીવન જીવવા માટે કરી શકાય. પરંતુ આપણે આરોગ્યના નિયમોના પાલન પ્રત્યે બિલકુલ લાપરવાહ રહીને માત્ર સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટે આંધળી દોટ મૂકીએ તો પ્રાપ્ત થયેલ સંપત્તિનો સુચારુ ઉપભોગ કરી શકીએ નહીં - કેમ કે આમ કરવાથી સંપત્તિ તો પ્રાપ્ત થાય પરંતુ તે સમયે શરીરની સ્થિતિ એવી હોય કે તે અનેક રોગોમાં ફસાયેલું હોય અને આવું રોગિષ્ઠ શરીર તે સંપત્તિનો ઉપભોગ કરવા માટે સક્ષમ ન હોય - તો એવી રીતે પ્રાપ્ત થયેલ સંપત્તિ શું કામની ? કાંઈ જ કામ ન આવે અને આ રીતે પ્રાપ્ત થયેલી સંપત્તિ આરોગ્ય પ્રાપ્ત કરવા માટે પાછી ખર્ચાતી જાય. બધી જ સંપત્તિ ખર્ચા નાંખીએ તો પણ ગયેલું આરોગ્ય પાછું પ્રાપ્ત થતું નથી. આમ ના મળે તંદુરસ્ત શરીર દ્વારા સારું જીવન જીવવાનો લાભ કે ના મળે સંપત્તિનો ઉપભોગ કરવાનો લાભ.

— અસ્તુ

તા. ૧૭-૫-૦૬ - બુધવાર
વડોદરા જતી વખતે ગાડીમાં

દ્રોણાચાર્ય એ મહાભારતનું એક મહત્વનું પાત્ર છે. તેઓએ કઠોર સાધના-પુરુષાર્થ કરી અસ્ત-શસ્ત્ર વિદ્યામાં ઘણું જ સામર્થ્ય પ્રાપ્ત કર્યું હતું. બ્રહ્માસ્ત્ર કે જેનો પ્રયોગ જો કરવામાં આવે તો સમગ્ર સૃષ્ટિનો વિનાશ થઈ જાય તેવા મહાભયંકર અસ્ત્રને પણ તેઓએ હસ્તગત કરી લીધું હતું. માત્ર હસ્તગત કર્યું હતું તેટલું જ નહીં પરંતુ તેનો પ્રયોગ કરવાનું જ્ઞાન બીજાને પણ આપી શકે તેમ હતા. પોતાના સામર્થ્ય દ્વારા તેઓ ધારે તે પ્રાપ્ત કરી શકે તેમ હતા. આવા

સમર્થ હોવા છતાં પણ તેમનું ગૃહસ્થ-જીવન ગરીબીમાં રગદોળાતું હતું. તેમનો પુત્ર અશ્વત્થામા નાનો હતો ત્યારે તેને દૂધ પિવડાવી શકે તેવી સ્થિતિ પણ તેમની ન હતી. પુત્ર દૂધ માંગે તો તેમનાં પત્ની પાણીમાં લોટ ઓગાળીને ‘આ દૂધ છે’ એમ કહીને અશ્વત્થામાને પિવડાવતાં. આવી તીવ્ર ગરીબીમાં જીવતા હોવા છતાં પણ તેઓએ પોતાના આધ્યાત્મિક સામર્થ્યનો ઉપયોગ ગરીબી દૂર કરવા માટે કદી પણ કર્યો ન હતો અને પરમાત્મા જે સ્થિતિમાં રાખે તેમાં આનંદપૂર્વક જીવતા હતા.

સમજવાની વાત એ છે કે મનુષ્યે ભૌતિક સુખોની પ્રાપ્તિ માટે, પોતાના સ્વાર્થની પૂર્તિ માટે થઈને પોતાના જ્ઞાનને-સામર્થ્યને વેડફી નાખવું જોઈએ નહીં. તેનો સેદુપયોગ આત્મિક તેમજ લોક-કલ્યાણ અર્થે કરવો જોઈએ. પોતાના ચાલુ વહેવારિક જીવનમાં તો પરમાત્મા જે હાલતમાં રાખે તે હાલતમાં આનંદથી રહેવું જોઈએ, જીવન જીવવું જોઈએ. આવી વિરલ વ્યક્તિ જ પરમ ધ્યેયને પામી શકે.

જ્યારે મહાભારતનું યુદ્ધ ચાલતું હતું ત્યારે દ્રોણાચાર્ય પાંડવ સેનાનો સંહાર કરી રહ્યા હતા. ત્યારે તેમને તેમ કરતા અટકાવવા માટે શ્રીકૃષ્ણના કહેવાથી કૌરવસેનાના ગજદળના મહાબળવાન ગજરાજ કે જેનું નામ અશ્વત્થામા હતું તેને ભીમસેને મારી નાંખ્યો અને યુદ્ધભૂમિમાં વાત ફેલાવી કે અશ્વત્થામા મરાયો. દ્રોણાચાર્યના પુત્રનું નામ પણ અશ્વત્થામા હતું અને તે પણ કૌરવો તરફથી યુદ્ધ લડી રહ્યો હતો. આથી દ્રોણાચાર્યે અશ્વત્થામા મારાયોની વાત જાણી ત્યારે તેઓ પોતાનો પુત્ર મરાયો એમ સમજયા. આથી તેમણે ધર્મરાજ યુધિષ્ઠિરને આ અંગે પૂછ્યું. કારણ કે સૌ જાણતા હતા કે યુધિષ્ઠિર ક્યારે પણ પોતાના સ્વાર્થ માટે ખોટું બોલે નહીં, પછી પોતાનું જે થવું હોય તે થાય. આથી તેમણે જ્યારે યુધિષ્ઠિરને પૂછ્યું ત્યારે યુધિષ્ઠિરે કહ્યું કે હા એ વાત સાચી છે કે અશ્વત્થામા મરાયો છે. પછી આગળ કહ્યું કે પરંતુ “નરો વા કુંજરો વા” તે નર છે કે હાથી તેની ખબર નથી. પરંતુ દ્રોણાચાર્યે તો આગળનું સાંભળ્યું કે અશ્વત્થામા મરાયો એટલે તેઓ પોતાનો પુત્ર અશ્વત્થામા મરાયો એમ સમજી તે જ ક્ષણે હતાશામાં દુઃખમાં ગરકાવ થઈ ગયા, જેથી યુધિષ્ઠિરે આગળ નરો વા કુંજરો વા કહ્યું તે સાંભળ્યું નહીં અને યુદ્ધભૂમિમાં ચાલુ યુદ્ધે આયુધો અને રથનો ત્યાગ કરી યુદ્ધભૂમિ ઉપર બેસી ગયા. તે સમયે દ્રુપદ પુત્ર ધૃષ્ટદ્યુમ્ને

તલવારથી તેમનું ડોકું ઉડાવી દીધું અને મહાસમર્થ એવા દ્રોણાચાર્ય પુત્રમોહને કારણે વિવેક અને કર્તવ્ય ચૂક્યા, પરિણામે પરલોક સિધાવ્યા.

કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે મનુષ્ય ગમે તેટલો જ્ઞાની-સામર્થ્યવાન હોય પરંતુ જ્યારે તે માયાના ચક્કરમાં આવી જાય છે ત્યારે તેની વિવેકબુદ્ધિ કામ કરતી અટકી જાય છે, સત્યાસત્યને સમજવા માટે અશક્તિમાન થઈ જાય છે. તે સમયે તેનું જ્ઞાન-સામર્થ્ય કાંઈ જ કામ આવતું નથી. પરિણામે તેનું અધઃપતન નિશ્ચિત થઈ જાય છે. તેનો સર્વનાશ થઈ જાય છે.

— અસ્તુ

તા. ૧૮-૫-૦૬ ગુરુવાર

વડોદરા - સવારે

કોઈ દારૂ પીતું હોય, તમાકુ ખાતું હોય, બીડી-સિગારેટ પીતું હોય, આમ જુદી જુદી નશાકારક ચીજનું સેવન કરનારને આપણે વ્યસની કહીએ છીએ. આવી વ્યક્તિઓને અનેકવાર કહેવામાં આવે છે કે આ બધું આરોગ્ય માટે નુકસાનકારક છે તેથી તેનું સેવન કરવું જોઈએ નહીં, છતાં પણ આવી ચીજનું સેવન કરનાર વ્યક્તિ તેનો એવો તો બંધાણી થઈ ગયો હોય છે કે તેને છોડી શકતો નથી, પછી આરોગ્યનું જે થવું હોય તે થાય. તે આવા લોકો કે જે નશાકારક ચીજોનું સેવન કરે છે તે તો વ્યસની છે જ, પરંતુ આપણે આપણા કાર્યક્રમોમાં અનેક વખત સમજાવીએ છીએ કે તળેલું, તીખું, બહારનું ગમે તેવું ખાવું તંદુરસ્તી માટે નુકસાનકારક છે, ફીજનું ઠંડું પાણી પીવું જોઈએ નહીં. તે પીવાથી પાચનશક્તિ મંદ પડે છે, ખાધેલો ખારાક પૂરો પચતો નથી. પરિણામે પેટમાં ગેસ થાય છે, અનેક વ્યાધિના ભોગ બનાય છે. આવું બધું વારંવાર સમજાવવા છતાં પણ તેના જેઓ આદતી હોય છે તે તેનો ઉપયોગ બેફિકરાઈથી કરતા જ હોય છે, પછી ભલેને શરીરનું જે થવું હોય તે થાય. તો આવા લોકો પણ, પેલી વ્યક્તિઓ કે જે માદક વસ્તુઓના સેવનના બંધાણી થઈ ગયા હોય છે તેઓની જેમ જ વ્યસની જ કહેવાય. બન્નેમાં કાંઈ જ ફરક હોતો નથી. કેમ કે બન્નેમાં અંતે તો શરીરને જ નુકસાન થાય છે, આરોગ્ય જળવાતું નથી, શરીર અનેક વ્યાધિઓથી ઘેરાઈ જાય છે અને અનેક જાતની પીડા સહન કરતા કરતા અંતે મૃત્યુ પામે છે.

— અસ્તુ

૧૪

તા. ૧૯-૫-૦૬ વલસાડ

જગતમાં ખરેખર ભાગ્યશાળી કહેતાં સુખી કોને કહેવાય ? “કોપીનવંતુ ખલું ભાગ્યવંતુ” જેણે શરીર ઉપર માત્ર કોપીન કહેતાં લંગોટી જ ધારણ કરી છે. આ લંગોટી પણ તેણે સામાજિક મર્યાદા જાળવવા માટે યદને શરીર ઢાંકવા માટે કરી છે. બાકી તો તેને કશાયની જરૂર નથી. તે ખરેખર ભાગ્યશાળી છે. આવી વિરલ વ્યક્તિ સામે જગતના મોટા ધનપતિઓ, કુબેરભંડારીઓ કે જેમની પાસે અપાર ભૌતિક એશ્વર્ય છે તેવાઓની પણ કોઈ વિસાત નથી, કેમ કે આવા ધનપતિઓ પાસે ભૌતિક સુખ-સમૃદ્ધિ હોવા છતાં પણ ખરેખર તેઓ સુખી હોતા નથી. કેમ કે તેઓ અનેક પ્રકારની સામાજિક, કૌટુંબિક વિમાસણ, વિટંબણાઓ, ચિંતાથી ઘેરાયેલા હોય છે. અનેક વ્યાધિઓમાં સંપડાયેલા હોય છે, જ્યારે કોપીનધારી તો પોતાની મસ્તીમાં, નિજાનંદમાં મસ્ત હોય છે. તેને પોતાની આ સ્થિતિ સામે જગતનાં તમામ ભૌતિક સુખ તુચ્છ ભાસે છે. તે તો પરમાનંદ, નિજાનંદમાં લવલીન હોય છે. તુલસીદાસે કહ્યું છે કે -

“તીન ટુક કૌપીન કો, અરુ બિન ભાજી લોન ;
તુલસી રધુવર ઉર બસે, ઈન્દ્ર બાપડો કૌન ?”

— અસ્તુ

તા. ૨૦-૫-૦૬ વલસાડ

જ્યારે આપણા ઘરે ગુરુ-સંત પધારે કે આપણે તેઓશ્રીની પાસે જઈએ ત્યારે તેમના સાન્નિધ્યનો પૂરેપૂરો લાભ લેવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. સામાન્ય રીતે તો આપણે જગતના વહેવાર-પ્રપંચમાં ગળાડૂબ રહેતા હોઈએ છીએ - અનેક તકલીફો, વિટંબણાઓ સામે સતત સંઘર્ષ કરતા હોઈએ છીએ. આવા જીવનમાંથી સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણે ગુરુ-સંત પાસે જતા હોઈએ છીએ. તો તે સમયે જગતની બધી માયા-પ્રપંચ છોડી ગુરુ-સંત જે સાચી સમજણની બોધપ્રદ વાતો કહે તે બરાબર ધ્યાનથી એકચિત્તે સાંભળી તેની ઉપર ચિંતન-મનન કરી તેને જીવનમાં વધુમાં વધુ ઉતારવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. જેટલો સમય તેમના સાન્નિધ્યમાં રહીએ તેટલો સમય પ્રભુભજન એકધ્યાનથી કરવું જોઈએ તેમાં એકલીન યદ જવું જોઈએ. તો જ તેમના સાન્નિધ્યનો પૂરેપૂરો લાભ પ્રાપ્ત થાય. બાકી તેમના સાન્નિધ્યમાં રહીને પણ મન જગતના વહેવાર-પ્રપંચમાં રાખીએ તો ઠેરનાં ઠેર જ રહેવાના. તુલસી દાસે કહ્યું છે કે

“પ્રભુ ભજનમેં આલસી, ભોજનમેં હુસિયાર;
તુલસી એસે જીવકો, લાખ બાર ધિક્કાર.”

પરમ કલ્યાણકારી પ્રભુ-ભજનમાં આળસ રાખીએ, ગુરુદેવે ચીધેલા માર્ગે જીવન જીવવામાં, સાધન-ભજન કરવામાં આળસ રાખીએ અને ભોજનમાં હોશિયાર રહીએ, એટલે કે ભૌતિક સુખ-સગવડો પ્રાપ્ત કરવામાં, તેનો ઉપભોગ કરવામાં હોશિયાર રહીએ, આપણી સમગ્ર શક્તિ તે માટે જ વેડફીએ તો તુલસીદાસજી કહે છે કે આવા જીવને-મનુષ્યને લાખવાર ધિક્કાર છે.

— અસ્તુ

કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવા માટે ગૃહસ્થજીવનમાં પતિ-પત્ની બંનેએ એકબીજાને તે માર્ગે આગળ વધવાના પ્રત્યેક કાર્યમાં, પ્રયત્નમાં એકબીજાને સાથ-સહકાર આપીને જીવવું જોઈએ, એકબીજાનો ઉત્સાહ વધારવા માટે સતત તત્પર રહેવું જોઈએ, પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ, એકબીજાના પૂરક થઈને, ખભે-ખભા મિલાવીને રહેવું જોઈએ. જો પતિ-પત્ની બન્નેમાંથી કોઈ એક ઢીલું પડે તો તેને પ્રોત્સાહિત કરી આગળ વધવા માટેની બધી સગવડ આપવી જોઈએ. વળી ગૃહસ્થ-જીવનમાં પત્નીએ પતિ પાસેથી અને પતિએ પત્ની પાસેથી ભૌતિક જરૂરિયાતોની ઓછામાં ઓછી અપેક્ષા રાખવી જોઈએ, જેથી ભૌતિક જરૂરિયાતોની પૂર્તિમાં સમય ન વેડફાતાં બન્ને કલ્યાણ-માર્ગમાં આગળ વધવા માટે વધુમાં વધુ સમય ફાળવી શકે અને આમ એકબીજાના સાથ-સહકારથી -

“પુનરપિ જનનમ્ પુનરપિ મરણમ્
પુનરપિ જનની જઠરે શયનમ્”

ના ચક્કરમાંથી છૂટીને, મુક્તિમાર્ગમાં આગળ વધી શકીએ.

— અસ્તુ

તા. ૨૧-૫-૦૬ વલસાડ

આપણે જમીનમાં લીમડાનું બી વાવીએ તો તેમાંથી લીમડો જ થાય, આંબો થાય નહીં. આમ આપણે જમીનમાં જેનું બી વાવીએ તેનું જ વૃક્ષ ઊગે છે. આ અટલ નિયમ છે. આમ આપણે પૃથ્વીમાં લીમડાનું બી વાવી પૃથ્વીને છેતરી આંબો ક્યારે પણ ઉગાડી શકતા નથી. આપણે જાણીએ છીએ દૃષ્ટ-અદૃષ્ટ વિશ્વ પંચમહાભૂતમાંનું એક તત્ત્વ છે. આપણે જ્યારે એક ભૂતત્ત્વને પણ છેતરી શકતા નથી તો પછી પંચમહાભૂતતત્ત્વ જેને આધીન છે અને વિશ્વનું જે

સંચાલન કરે છે તે પરમ તત્ત્વ, ચૈતન્ય તત્ત્વ, પરમાત્માને તો છેતરી શકાય જ નહીં, એ સામાન્ય સમજની વાત છે. છતાં પણ જગતના વહેવાર-પ્રપંચમાં, માયામાં ઓતપ્રોત એવો મૂરખ માનવી સ્વાર્થમાં એટલો બધો અંધ થઈ ગયો હોય છે કે તેની વિવેકબુદ્ધિ સદંતર લુપ્ત થઈ ગઈ હોય છે અને આવો માનવ પોતાની અલ્પ બુદ્ધિના કારણે પોતાનો સ્વાર્થ સાધવાના પ્રપંચમાં પરમાત્માને છેતરવાનો પ્રયત્ન કરતો હોય છે અને અંતે દુઃખી થાય છે.

— અસ્તુ

તા. ૨૨-૫-૦૬ વલસાડ

ભક્તોના ઘણા જ પ્રેમ તથા આગ્રહને કારણે અમારે ત્રણ વાર અમેરિકા જવાનું થયું. ત્યાં જુદા જુદા ભક્તોના ઘરે જવાનું થયેલું, ભક્તો સાથે અમેરિકામાં ખૂબ જ ફરવાનું થયેલ, ત્યાંના અનેક આશ્રમોમાં જવાનું થયેલ, અનેક સંતોને મળવાનું થયેલ, ખૂબ જ આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિ થઈ હતી. આ દરમ્યાન અમેરિકાના ભક્તોએ અમને ત્યાં આશ્રમ બનાવવા માટે ખૂબ જ વિનંતી કરી હતી. અહીં ભારતમાં પણ ભક્તો આશ્રમ બનાવવા માટે વિનંતી કરતા હોય છે. અમે સર્વે ભક્તોને એક જ જવાબ આપતા આવ્યા છીએ કે આશ્રમ બનાવીને શું કામ છે. “વસુધૈવ કુટુંબકમ્” આ આખું જગત એક કુટુંબ સમાન છે, આશ્રમ સમાન છે. જો આશ્રમ બનાવીએ તો તેને ચલાવવાની, તેની વ્યવસ્થા સાચવવાની, તેની જાળવણીની જંજાળ ઊભી થાય અને આમ આધ્યાત્મિક માર્ગમાં આગળ વધવાના સમયમાં કાપ આવે, એના કરતાં જ્યારે આશ્રમમાં રહેવાની ઈચ્છા થાય ત્યારે કોઈપણ તૈયાર આશ્રમમાં બે, ચાર, દસ દિવસ જઈને રહી આવીએ. વળી અમારા જે ભક્તો છે તેમનાં ઘર એ પણ અમારે મન આશ્રમ છે. ભક્તોના ઘરે આવીએ. અમારે આશ્રમો નથી બનાવેવા. ખોટી માયા નથી વધારવી. ભક્તોની મૂડી ભૌતિક સંપત્તિ છે, પણ અમારી મૂડી તો અમારા અનન્ય ભક્તો છે અને તેમનાં ઘરો તે અમારા આશ્રમો છે.

— અસ્તુ

આપણે ભગવાનની ખૂબ જ ભક્તિ, જપ - તપ કરીએ અને ભગવાન આપણી ઉપર રીઝે, પ્રસન્ન થાય તો આપણને ખૂબ જ ભૌતિક સુખ-સમૃદ્ધિ, ઐશ્વર્ય આપે અને તેથી આપણે તેમાં રચ્યા-પચ્યા રહીએ અને તેથી આપણી આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ અટકી જાય. આમ ભગવાન આપણને માયાના ચક્કરમાં ચડાવે. પરંતુ જો ગુરુ-સંત રીઝે, પ્રસન્ન

ઓક્ટોબર-૨૦૦૬

થાય તો સાચી સમજણનું જ્ઞાન આપે કે ભૌતિક ઐશ્વર્ય એ તો આધ્યાત્મિક ઉન્નતિમાં બાધકરૂપ છે, એ તો માયાનું સ્વરૂપ છે. અને એના ચક્કરમાં પડી જીવ જન્મ-મરણના ચક્રાવામાં પિસાતો રહે છે. આવી સાચી સમજણનું જ્ઞાન આપી માયાના ચક્કરમાંથી ગુરુ-સંત આપણને બહાર કાઢે છે અને આપણને કલ્યાણ-માર્ગ તરફ વાળે છે, તે માર્ગે આગળ વધારે છે. અંતે જન્મ-મરણના ચક્કરમાંથી છોડાવે છે, મુક્તિ અપાવે છે.

— અસ્તુ

તા. ૨૩-૫-૦૬ વલસાડ

પ.પૂ. ગુરુદેવ વલસાડથી સીધા શ્રી ઉષાબેનના ઘરે પધાર્યા અને નવ દિવસ રોકાયા. તે સમયે પૂજ્યશ્રી રાત્રે ધર્મમેઘમાં તેમના નિવાસસ્થાને જતા અને સવારે પાછા ઉષાબેનના ઘરે આવતા હતા અને આખો દિવસ ત્યાં રોકાતા હતા. આ દરમ્યાન એક દિવસ પૂજ્યશ્રીએ ઘરના બધા જ સભ્યોને બોલાવીને કહ્યું કે બધા બેસો એક વાત કહેવી છે. બધા જ પોતપોતાનું કામ છોડી પૂજ્યશ્રી સમીપ આવીને બેઠા. એટલે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે -

ઉષાબેન અમને પૂછતાં હતાં કે ગુરુજી, અમુકભાઈ ખૂબ આટલા બધા નીતિવાળા, ધરમ-ધ્યાન, દાન-પુણ્ય કરવાવાળા, આધ્યાત્મિક જીવન જીવવાવાળા છે. છતાં પણ તેમને અતિકષ્ટદાયક આટલી બધી શારીરિક વ્યાધિઓએ ઘેરી લીધા છે તો શું એમનું સાત્ત્વિક જીવન એમાં ઉપયોગી ન થાય? તેમનો સવાલ સારો, સમજવાલાયક હતો. પ્રત્યુત્તરમાં અમે જણાવ્યું કે ના આધ્યાત્મિક સાત્ત્વિક જીવનને અને શારીરિક તંદુરસ્તીને કોઈ જ સંબંધ નહીં. સાત્ત્વિક જીવન, ધર્મ-ધ્યાન, દાન-પુણ્ય એ બધું મનુષ્યને કલ્યાણ-માર્ગમાં આગળ વધવામાં પુષ્ટિકારક બને છે. પરંતુ શારીરિક તંદુરસ્તી માટે તો આરોગ્યના નીતિ-નિયમોનું યથાયોગ્ય પાલન જ મુખ્ય કામ આવે છે. જો આપણે આહાર-વિહારમાં આરોગ્યના નિયમોનું બરાબર પાલન કરીએ તો શારીરિક વ્યાધિઓમાંથી બચી શકાય, પરંતુ ગમે તેટલું ત્યાગમય જીવન જીવતા હોઈએ પરંતુ આરોગ્યના નિયમોનું પાલન યથાયોગ્ય ન કરીએ તો શારીરિક તંદુરસ્તી બગડે અને પરિણામે શરીર વ્યાધિગ્રસ્ત થાય. આમ આધ્યાત્મિક જીવન કલ્યાણ-માર્ગમાં અને આરોગ્યના નિયમોનું યથાયોગ્ય પાલન નિરોગીપણામાં પુષ્ટિકારક છે.

— અસ્તુ

ઉષાબેનના ઘરે, પૂર્વિનગર

ओश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(सनाधिपार के श्रुतों का मानानुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष ओश्वर है।
- (२५) ओश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) ओश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु हैं और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर हैं।
- (२७) ओश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

प्रथमस्थान : ओम् परिवार, १/४, पल्लवडनगर, नारायण, आपदाबाद-२८० ०१३।

● द्रस्टवना उद्देशो :-

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम् -ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुणनसमाजने करवाववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग' जो प्रयास, प्रसास अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण ठीयुं वावववा माटे आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा प्रयास अने प्रसास करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत जहुणनहिताय-जहुणनसुभाय'ने लगतां कार्यो जेवां के केजवणी, तजीजी सासवात वगेरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

આણસંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગતિલુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

3/B, Paladhagar Society, Naranpura, Ahmedabad - 380 013.

Printed at : Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad.

Hon. Editor : Natsiadh Vyas

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

I.T. Exe. U/S-90 G (5) No. H.Q. 111/33 (821) 2000-01 Up to MARCH-2005.

PRINTED BOOK

Registrar of News Papers of India under Regd.No.48770/90

L-5/131/QTY/34/90-91

To,

LM-863 NV H
NAVJIVAN CHERITABLE TRUST
NAVJIVAN
AMDADVAD 380014

લવાજમ દર :-

વાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ...રૂ. 30-00
આણુવન સભ્ય(ભારતમાં) ...રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ...૧૫ \$
આણુવન સભ્ય(પરદેશમાં)...૧૫૧ \$

લવાજમ મોકલવાનું તથા
"અતમ્ભરા"ને લગતો પત્રવ્યવહાર
કરવાનું સ્થળ :-

(૧) શ્રી. સોમાભાઈ એ. પટેલ

૩/બ, પલિયડ્ડનગર
સેન્ટ ગ્રેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩.

(૨) નૈષઘભાઈ સી. વ્યાસ

"સ્વાશ્રય",
૩, ગંગાધર સોસાયટી,
રામનાગ પાછળ, મણીનગર,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮.

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર
દ્વારા "ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ"ના નામે
મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ,
સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી
મોકલવું.

(૨) જે સભ્યનાં રહેઠાણનાં સ્થળ
બદલાયાં હોય તેમણે તેમના નવા
રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું
જેથી વ્યવસ્થાપકોને અંક મોકલવામાં
સરળતા રહે.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગતિલુજી
સાથેના સંસ્મરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.